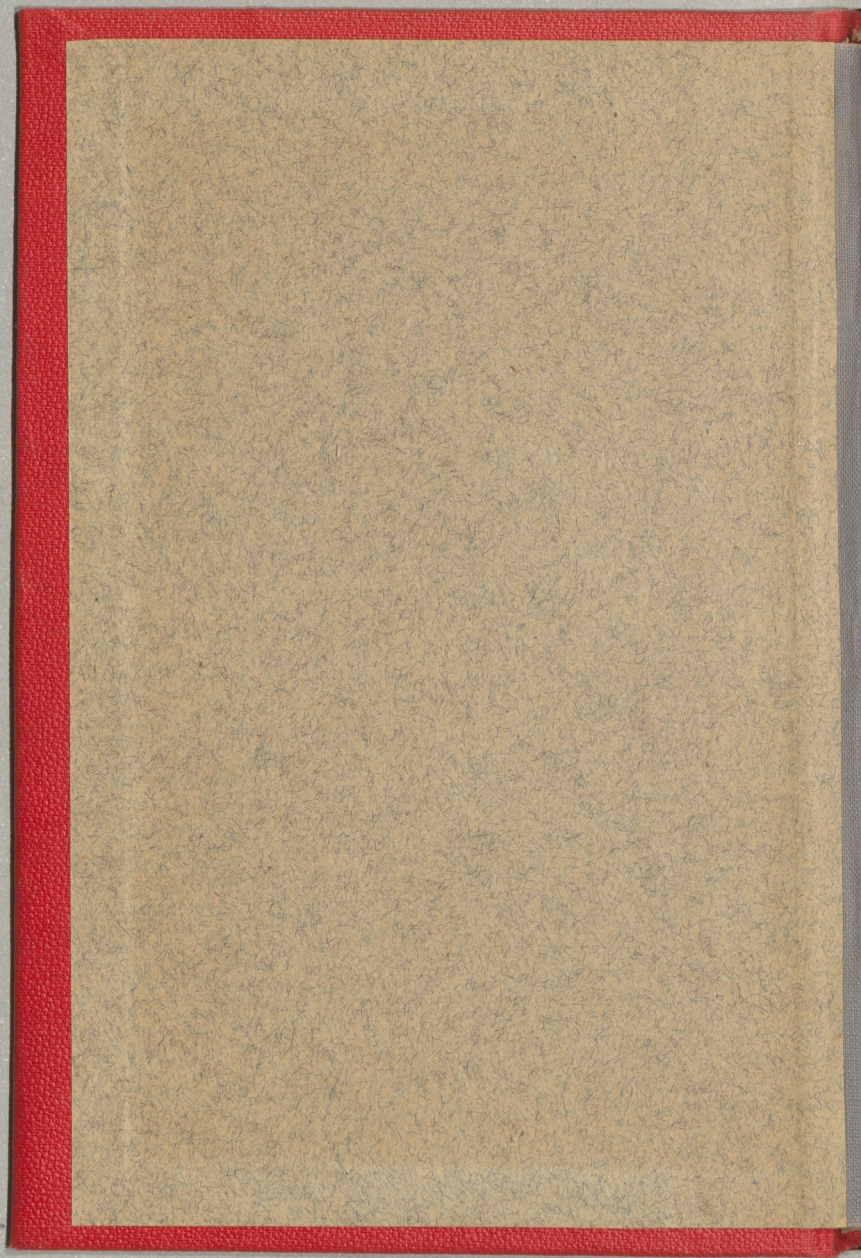

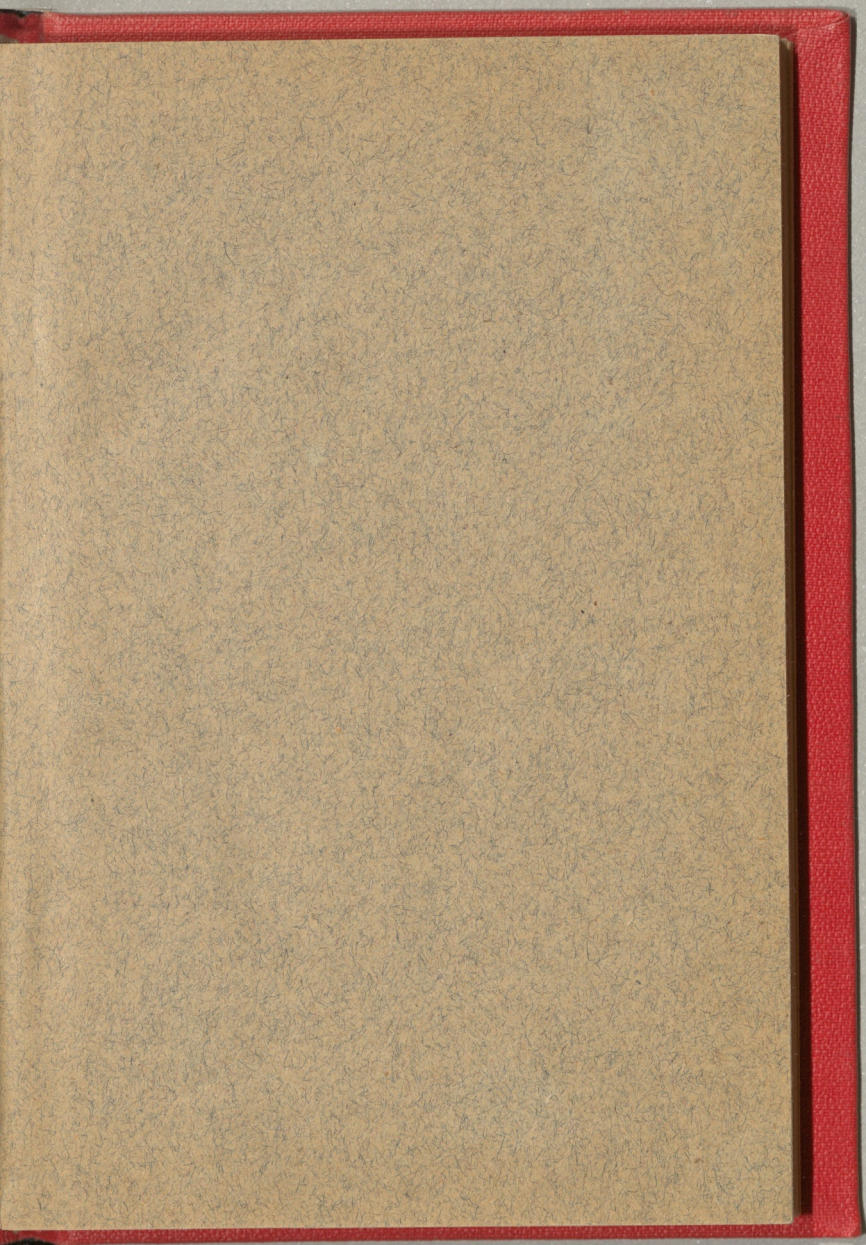
ESZAKI BIBLIOTEKAI
SAGA

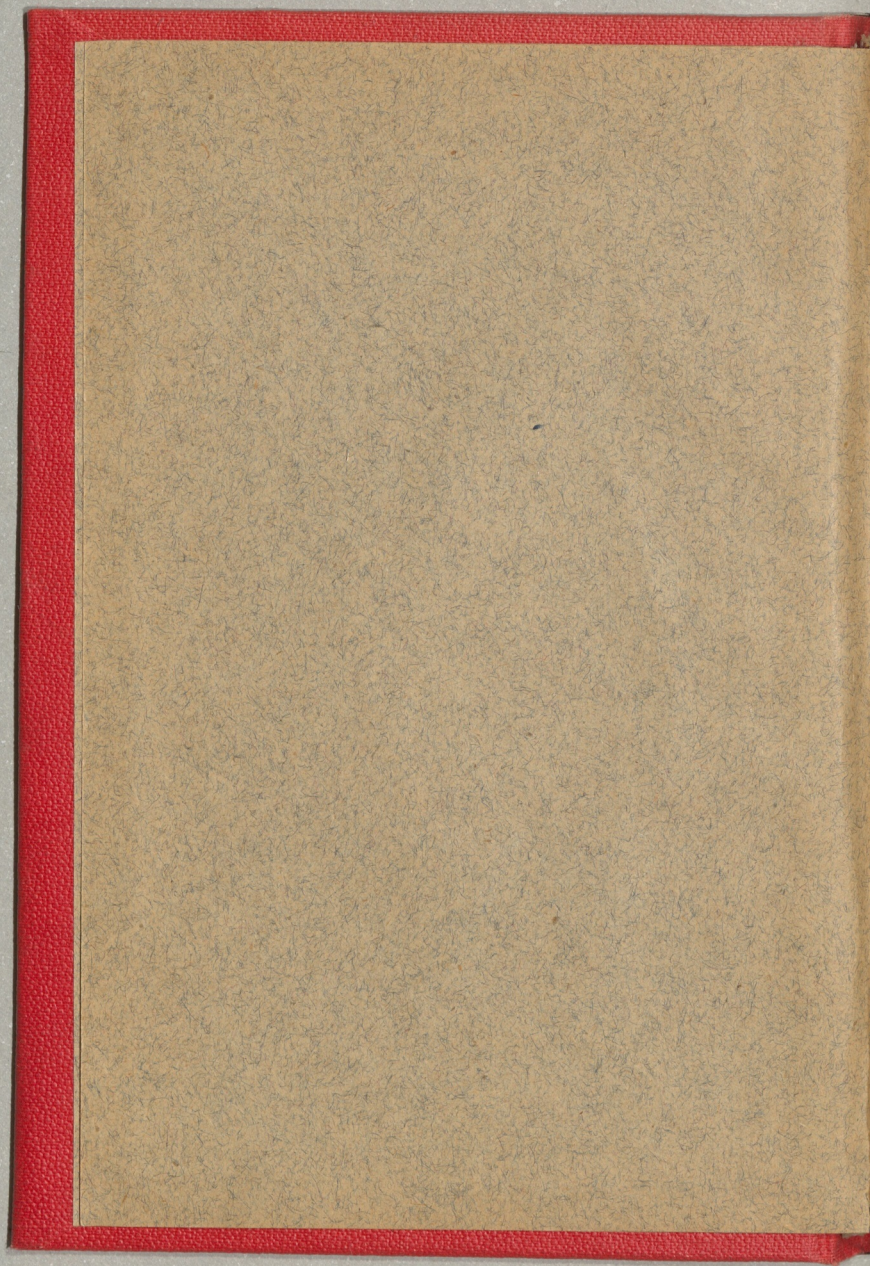
ESZAKI BIBLIOTEKAI

ESZAKI BIBLIOTEKAI

SAGA

dupl
BARNBIBLIOTEKET SAGA

7.

SVENSKA FOLKSAGOR

BERÄTTADE FÖR BARN

ANDRA SAMLINGEN

JÄMTE

SVENSKA FOLKVISOR

I URVAL FÖR BARN

AF

FRIDTJUV BERG

STOCKHOLM

SVENSK LÄRARETIDNINGS FÖRLAGSAKTIEBOLAG

STOCKHOLM 1903
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

Östan om solen och nordan om jorden.

Det var en gång en bonde, som bodde långt inne i skogen. Nära intill stugan hade han en äng, och där växte alltid det frodigaste gräs. Bonden var riktigt storbelåten med sin äng och tyckte, att den var det allra bästa han ägde. Men en sommarmorgon i solränningen, när han kom dit för att fägna sig åt

hur vackert gräset växte, fick han se, att det var nedtrampadt både här och där, och när han tittade nogare efter i daggen, kunde han märka tydliga spår efter människofötter. Bonden vardt både ledsen och förargad och satte sig strax i sinnet, att han skulle ta reda på hvad det kunde vara för ena gynnare, som trampade ned hans gräs om nätterna.

Hela dagen gick han och grundade på hur han skulle bära sig åt. Det är nog ingen annan råd, än att någon får hålla vakt därute, tänkte han. När arbetet för dagen var slut och hans tre pojkar ätit kvällsmål, skickade han därför den äldste af dem bort till ängen.

— Nu skall du gömma dig i diket, sade han, och akta dig väl, så att ingen får se dig! Men själf skall du förstås ha ögonen med dig och lägga noga märke till allt hvad som händer och sker.

— Var lugn, ni far, sade pojken, jag skall göra mitt bästa, de skola inte komma undan.

Därmed vankade han i väg och gömde sig i diket. Klart och stilla var det, och månen sken, och pojken lyssnade och stirrade, som om han hade blifvit satt att vakta på hur gräset grodde. Men ingenting syntes till, och inte så mycket som ett knyst hördes. Pojken tänkte på hur bra bröderna nu hade det därhemma i sina

sängar; han kände sig tung i ögonlocken, och rätt som det var, låg han på dikeskanten med armarna under hufvudet. När han nästa gång tittade upp, var det full dager, solen stod högt på himmelen, och ängen var lika nedtrampad som morgonen förut. Pojken hade ingenting annat att göra än att lunka hem och tala om hvad som hade händt. Han hade nog försökt att hålla sig vaken, sade han, men ett tu tre hade det kommit liksom en dimma för ögonen på honom, och sedan hade det varit rakt omöjligt; bestämdt var det något trolltyg med i spelet.

— Jo, du är just lik ett trolltyg, du, sade fadern. Nej, en sömntuta det är just hvad du är, och något annat har du aldrig varit. I kväll får väl bror din gå där ned och låta dig se, hur en karl bär sig åt, när han har ett angeläget ärende att uträtta.

När dagsarbetet var slut och kvällsgröten äten, skickade bonden sin andra pojke bort till ängen.

— Göm dig i diket, sade han, och akta dig väl, så att ingen märker dig. Låt mig sedan se, att du håller korppluggarna väl öppna och lägger noga märke till hvad det är för lymlar, som trampa ned min äng på det här viset.

— Var lugn, ni far svarade pojken, jag

skall göra mitt bästa; mig skola de minsann inte slingra sig ifrån.

Med det beskedet vankade han i väg och kröp ned i diket. Klart och stilla var det också den natten, och månen sken, och pojken lyssnade och stirrade ändå värre än brodern hade gjort. Men ingenting hände, och inte så mycket som ett asplöf vände på sig.

— Det var då ett ganska måttligt nöje, tänkte pojken. Här sitter jag och bligar mig fördärfvad, men hemma i kammarn ligga bröderna i sina goda sängar och snarka som grisar. Det var alldeles fasligt, hvad ögonlocken börja bli tunga, men jag är tvungen att ruska på mig och hålla mig tapper.

Och han ruskade på sig och höll sig tapper en stund. Men rätt som det var, låg också han på dikeskanten med armarna under hufvudet, och när han nästa gång tittade upp, var det full dag, solen stod högt på himmelen, och ängen var lika nedtrampad som morgonen förut. Pojken var skamsen, det var klart det, men att någon hade varit och dansat i gräset under natten, kunde han ju inte neka, och han hade ingenting annat att göra än att lunka hem och göra reda för sig. Nära på hela natten hade han hållit sig vaken, sade han, men just som det började ljusna i öster, så hade det kommit lik-

som en dimma och lagt sig för ögonen på honom, och sedan hade han på en liten stund hvarken kunnat höra eller se. Men bestämdt var det något trolltyg med i spelet, annat var inte möjligt.

— Jaså, sade fadern, må det; ja, då är det väl inte lönt att bråka vidare om den saken. Fast nog är det harmligt, att man inte skall få ha den ängen i fred, när den är den bästa, man har.

Sedan var gubben tyst hela dagen, och inte heller på kvällen sade han ett ord. Men när pojkarne hade lagt grötskedarna ifrån sig, frågade den yngste, om inte han den natten skulle hålla vakt nere vid ängen.

— Du lille, sade fadern och drog på munnen, hvad skulle det tjäna till? Inte är det någon vån till att du skulle kunna vakta bättre än dina bröder.

— Nej nej, svarade pojken, men nog kan väl jag sofva lika bra i diket som de, och för resten är ju ingen skada skedd, om jag får fresta min lycka. Det kan inte gå mig värre än illa.

— Nå ja, gör som du vill, svarade fadern, vi få väl ge oss dit och väcka dig i morgon bittida.

Därmed gick han och lade sig. Men de

båda äldsta sönerna stodo en stund och gjorde sig lustiga öfver »lillebror», som de kallade honom.

— Sof godt! ropade de försmädligt efter honom, när han gaf sig i väg.

Sedan kröpo också de till kojs. Men »lillebror» var snart nere vid ängen och lade sig på lur vid dikeskanten. Det var lika klart och stilla nu som de båda förra nätterna, och månen sken det grannaste, han kunde. Pojken kände sig underlig till mods.

— Det kan inte slå fel, att något märkvärdigt kommer att hända mig i natt, tänkte han där han låg.

Med ingenting hände, förr än det led mot ottemål och solen skulle till att rinna upp. Då hörde pojken med ens ett sus i luften som af flygande fåglar, och där kommo farande tre dufvor, som slog ned på den gröna ängen. De sutto en stund och vände på hufvudet, liksom de först ville se, om någon fara vore å färde. Men då de ingenting misstänkt märkte, läto de sina fjäder-hamnar falla och förvandlades så till tre vackra jungfrur, och de tre jungfrurna togo hvarandra i hand och började en dans i gröngräset, och de dansade så fint, att deras fötter nätt och jämt rörde vid marken. Pojken följde dem med ögonen, där de svingade sig än hit och än dit.

— Vackra äro de alla tre, sade han till sig själf, men en är dock i alla fall den allra vackraste, och henne vill jag ha; får jag inte det, så bryr jag mig inte om något annat i världen.

Han lade noga märke till den fläcken, där jungfrurna hade fällt sina fjäderhamnar, och när de en gång under sin dans kommo bort till andra sidan

af ängen, kröp han oförmärkt fram och snappade till sig fjäderhamnarna. Så snart detta var gjort, kröp han lika oförmärkt tillbaka och lade sig på lur igen.

Just som solen skulle till att gå upp, slutade jungfrurna sin dans och gjorde sig i ordning att fara bort. Men när de sågo sig om efter fjäderhamnarna, kunde de inte hitta dem. De blefvo då mycket ängsliga och sprungo oroligt fram och tillbaka öfver ängen och letade öfverallt. Till sist kommo de till diket, där pojken låg.

— Är det du, som tagit våra fjäderhamnar? frågade de.

— Jo, det slår in, svarade pojken.

— Snälla du, ge oss dem strax tillbaka! sade den vackraste af jungfrurna.

— Skall ske, svarade pojken, men inte för inte; jag har ett par villkor, och bli vi inte sams om dem, så få ni allt reda er utan era vinglar.

— Fort, fort bara, sade jungfrun; säg strax, hvad det är du vill!

— Jo, först vill jag veta, hvad ni äro för folk och hvar ni äro ifrån, svarade pojken.

— Jag är en kungadotter, sade jungfrun, och de här bägge äro mina hoftärnor. Och vi äro från det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden, dit ingen människa kan komma.

— Jaså, sade pojken; ja, då är mitt andra villkor det, att du lofvar mig din ära och tro och nu med samma sätter ut dagen för vårt bröllop, ty dig och ingen annan vill jag ha här i världen.

Jungfrun såg sig omkring, men när hon märkte, att solen allaredan lyste öfver skogstopparna, hade hon ingen annan råd än att säga ja och sätta ut en viss dag, då hon skulle komma tillbaka.

— Ger du oss nu igen hvad du har tagit, sade hon, så lofvar jag att bli din och att aldrig svika min tro.

Pojken räckte då fram dufvohamnarna och tog ett hjärtligt farväl af sin trolofvade. Men jungfrurna svingade sig i luften och flögo hastigt bort emot norden.

När pojken hade sett dem försvinna, gick han långsamt hem till stugan. Då bröderna hörde dörren öppnas, vände de på sig i sängarna.

— Såg du något? frågade de.

— Ja då, svarade han.

— Nå, hvad var det för slag? frågade de igen.

— Det skall jag tala om en annan gång, svarade han.

— Nej, hör på den, så han ljuger! skreko bägge på en gång och slog till ett riktigt flat-skratt. Legat i diket och snarkat, det är hvad du har gjort, och det är inte lönt, du kommer och gör dig viktig.

Pojken teg och lät dem hålla på med sina speglosor.

Men när det led fram emot den dagen, då kungadottern hade lofvat vara tillbaka, sade han till fadern:

— Nu vill jag be er om en sak, far, och

det är, att ni ställer till ett gille och bjuder hit alla våra släktingar och vänner. Ty ni skall veta, att jag har skaffat mig en fästemo och tänker hålla bröllop med henne.

Gubben vardt förvånad och undrade hvar pojken hade fått sin fästemo ifrån.

— Men det må vara hans egen sak, tänkte han, och i alla fall skadar det inte, att man någon gång får sig en glad dag.

Alla tre pojkarne skickades ut för att bjuda gäster, och den kvällen, då bröllopet skulle stå, var stugan full af folk. Mat och dryck fanns där i öfverflöd; det enda som fattades var bruden. Men när det led emot midnattstid och gästerna blifvit muntra, fingo de höra ett starkt gny utanför stugan, och när de sprungo ut, sågo de en präktig vagn susa fram, dragen af ystra fålar. Midt i vagnen satt den vackra kungadottern, klädd till brud, och med henne voro hennes bägge hoftärnor. Gästerna stodo med gapande munnar och undrade hvad det kunde vara för herrskap. Men den yngste af sönerne sprang fram och lyfte ned sin vackra brud ur vagnen och talade om hvad han hade haft för äfventyr den natten då han vaktade sin fars äng. Alla tyckte, att han hade gjort ett godt gifte, och bröllopet dracks med lust och gamman.

Men bittida om morgonen, innan dagen sken, sade kungadottern, att nu måste hon fara sin väg igen. Brudgummen vardt ledsen och frågade, hvarför hon inte ville unna honom längre förnöjelse.

— Det ville jag nog, svarade hon, men det är andra, som ha makt öfver mig, så att jag inte får. Min fader

rådde en gång öfver det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden, men han vardt ihjälslagen af trollen, och de hålla mig nu i en så hård fångenskap, att jag inte kan

komma bort mer än en liten stund vid midnattstid. Och kommer jag inte tillbaka, innan solen rinner upp, så gäller det mitt lif.

När pojken hörde detta, envisades han inte längre att hålla sin brud kvar, utan bad henne fara väl; han skulle nog leta rätt på henne igen. Kungadottern skänkte honom en guld-ring till minne, och de bägge hoftärnorna gäfv

honom hvar sitt guldäpple. Sedan stego alla tre upp i sin gyllene vagn och voro i ett ögonblick försvunna.

Efter den dagen hade pojken ingen trefnad hemma i stugan, utan jämt och samt lekte det honom i hågen, hur han skulle kunna komma till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden. Till sist gick han till sin far och sade, att nu stod han inte ut längre, nu måste han ge sig af att söka upp sin brud. Gubben bad honom göra som han ville, fast det nog inte var troligt, att han nånsin skulle lyckas ta sig fram till något ställe, som låg så långt bort i världen. Men pojken höll i med sitt, tog ett vänligt farväl af fadern och de båda bröderna och gaf sig i väg.

Han vandrade öfver berg och dal genom många och stora kungariken, och hvar han kom, frågade han, om där fanns någon, som kunde visa honom vägen till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden. Men ingen hade hört talas om något sådant, och mycket mindre visste de, åt hvad håll det låg.

Så kom han en dag till en stor skog. Där inifrån hörde han ett väldigt gny, och när han gick fram för att få reda på hvad det var, såg

Han såg två jättar, som voro midt uppe i en häftig träta.

han två jättar, som stodo och tvistade med hvarandra.

— Hvad är det ni bråka om, ni jättar två? frågade han.

Resarne höllo upp och tittade ned på den lilla karlen.

— Det kan du väl få veta, ditt pyre, svarade den ena. Vår far är nyss död, och vi ha gjort arfskifte efter honom. Men här är ett par gamla stöflar, som vi inte kunna samsas om hvem som skall ha.

— Jo, ni äro just ena sköna gossar, som hålla ett sådant väsen för ett par gamla stöflar, sade pojken.

— Du snackar som du har vett till, svarade jätten. De här stöflarna äro inte som andra stöflar, må du tro; den, som har dem på benen, han kan ta hundra mil i hvart klef.

— Nå, det var en annan sak, sade pojken. Men inte kunna ni dela på paret och ta en stöfvel hvar, för då kan ju inte det ena benet följa med det andra.

Nej, det tyckte jättarne de begrepo, de också, och därför var det väl ingen annan råd än att börja gräla igen, menade de.

— Nu skola ni inte vara dumma, utan bära er åt som klokt folk, sade pojken; ta mig till skiljedomare, så skall jag göra upp saken i

godo, så att ingen af er får minsta skäl att bli afundsjuk på den andre.

Hur det skulle gå till, kunde jättarne inte förstå, men kunde han verkligen fälla en sådan dom, så lofvade de att utan prut rätta sig efter hans utslag.

— När ni inte på annat sätt kunna komma öfver ens, sade pojken, så är det bäst, att ni ge stöflarna åt mig. Jag är en vandringsman och har lång väg att gå, och får jag dem, så ha ni ju ingenting att missunna hvarandra, utan kunna vara goda vänner och bröder igen.

Jättarne funno, att han talade väl, och gjorde som han sagt. Pojken drog på sig sina stöflar, nickade åt jättarne och vandrade i väg, och som han tog hundra mil i hvart klef, så var han snart långt borta i främmande land.

När han färdats en rund tid framåt, kom han på nytt till en stor skog. Där inifrån hörde han ett väldigt gny, och när han gick fram för att få reda på hvad det var, såg han två jättar, som voro midt uppe i en häftig träta.

— Hvad är det ni bråka om, ni jättar två? frågade han.

Resarne höllo upp och tittade ned på den lilla karlen med de stora stöflarna.

— Det kan du väl få veta, ditt pyre, svarade den ena. Vår far är nyss död, och vi ha

gjort arfskifte efter honom. Men här är en gammal kappa, som vi inte kunna samsas om hvem som skall ha.

— Jo, ni äro just ena sköna gossar, som hålla ett sådant väsen för en gammal kapp! sade pojken.

— Du snackar som du har vett till, svarade jätten. Den här kappan är inte som andra kappor, må du tro; den, som har henne öfver axlarna, han kan göra sig osynlig för hvem han vill.

— Nå, det var en annan sak, sade pojken. Men inte är det värdt ni dela på henne, så att den ena tar tyget och den andra fodret, för då kunna ni ju inte bli osynliga utan bara litet suddiga, och det ha ni inte någon förnöjelse af.

Nej, det tyckte jättarne de begrepo, de också, och därför var det väl ingen annan råd än att börja gräla igen, menade de.

— Nu skola ni inte vara dumma, utan bära er åt som klokt folk, sade pojken; ta mig till skiljedomare, så skall jag göra upp saken i godo, så att ingen af er får minsta skäl att bli afundsjuk på den andra.

Hur detta skulle gå till, kunde jättarne inte förstå, men kunde han verkligen fälla en sådan dom, så lofvade de att utan prut rätta sig efter hans utslag.

— När ni inte på annat sätt kunna komma öfver ens, sade pojken, så är det bäst, att ni ge kappan åt mig. Jag är en vandringsman och kan väl behöfva ett sådant där behändigt plagg, och får jag kappan, så ha ni ju ingenting att missunna hvarandra, utan kunna vara goda vänner och bröder igen.

Jättarne funno, att han talade väl, och gjorde som han sagt. Pojken slängde kappan öfver armen, nickade åt jättarne och satte i väg med sina hundramilastöflar, så att han snart var långt bort i främmande land.

När han så ånyo hade färdats en rund tid framåt, kom han för tredje gången till en stor skog. Också nu hörde han inifrån skogen ett väldigt gny, och när han steg in för att få reda på hvad det var, såg han två jättar, som stormgrälade med hvarandra.

— Hvad är det ni bråka om, ni jättar två? frågade han.

Resarne höllo upp och tittade ned på den lilla karlen med de stora stöflarna och den långa kappan öfver armen.

— Det kan du väl få veta, ditt pyre, svarade den ena. Vår far är nyss död, och vi ha gjort arfskifte efter honom. Men här är ett gammalt svärd, som vi inte kunna samsas om hvem som skall ha.

— Jo, ni äro just ena sköna gossar, som hålla ett sådant väsen för ett gammalt rostigt svärd! sade pojken.

— Du snackar som du har vett till, svarade jätten. Det här svärdet är inte rostigt alls, och för resten är det inte som andra svärd; om man rör vid någon med udden, så blir han strax död, men om man rör vid någon med fästet, så kvicknar han till igen.

— Nå, det var en annan sak, sade pojken. Men inte kunna ni dela på svärdet, så att den ena tar udden och den andra fästet, för då kan den ena bara gå och slå ihjäl och den andra bara gå och väcka upp, och det blir väl ändå bra enformigt i längden.

Ja, det tyckte jättarne de kunde förstå, de också, och därför var det väl ingen annan råd än att börja gräla igen, menade de.

— Nu skola ni inte vara dumma, utan bära er åt som klokt folk, sade pojken; ta mig till skiljedomare, så skall jag göra upp saken i godo, så att ingen af er får minsta skäl att bli afundsjuk på den andra.

Hur detta skulle gå till, kunde jättarne rakt inte begripa, men kunde den lille mannen verkligen fälla en sådan dom, så lofvade de att utan prut rätta sig efter hans utslag.

— När ni inte på annat vis kunna komma

Pojken band svärdet vid bället, nickade åt jättarne och satte i väg med sina hundramilastöflar.

öfver ens, sade pojken, så är det bäst, att ni ge svärdet åt mig. Jag är en vandringsman och kan väl behöfva ett sådant där verktyg för att få bukt med mina fiender och hjälpa mina vänner, och ge ni mig svärdet, så ha ni ju ingenting att missunna hvarandra, utan kunna vara goda vänner och bröder igen.

Jättarne funno, att han talade som en vis man, och gjorde såsom han bad. Pojken band svärdet vid bältet, nickade åt jättarne och satte i väg med sina hundramilastöflar, så att det hven efter honom. Lätt och glad var han till sinnes, ty han hade ju stiftat frid mellan tre par bröder, och så hade han till på köpet fått ett svärd och en kappa och ett par duktiga gamla stöflar i belöning för sina goda gärningar.

En kväll, när det hade blifvit mörkt, kom han till en stor ödemark, som aldrig ville taga någon ände. Han såg sig omkring åt alla sidor för att finna något natthärbärke och blef då varse ett litet ljus, som tindrade mellan träden. Pojken gick efter ljuset och kom till en liten stuga, som stödde sig mot en yfvig gran. När han tittade in genom dörren, såg han, att där bodde en gumma, som satt och darrade på hufvudet och tycktes ha lefvat lika många mansåldrar, som en annan människa lefver år.

— God kväll, kära mor, sade pojken, månn tro det går an att få låna hus här öfver natten?

— Hvad i alla dagar är du för en, sade gumman, som kommer hit och hälsar så vackert på mig, gamla käring? Här i stugan har jag bott medan tolf ekeskogor vuxit opp och tolf ekeskogor

ruttnat ner, men aldrig förr än i dag har det kommit någon hit, som kallat mig kära mor.

— Jag är bara en fattig vandringsman, som skall till det sköna slottet ös-

tan om solen och nordan om jorden, svarade pojken. Ni kan väl inte händelsevis säga mig vägen dit, kära mor?

— Nej, det kan jag inte, sade gumman. Men jag är rådande öfver djuren på marken, och ibland dem tör det kanske finnas någon, som kan hjälpa dig till rätta. Vi skola höra åt i morgon bittida. I natt kan du bli här, ifall du vill.

Pojken tackade och lade sig nöjd att sofva. Tidigt på morgonen, när solen sken från öster, stämde gumman sina undersåtar till tings. Då kommo löpande ur skogen alla slags djur, både björnar och vargar och räfvar och många därtill, och alla satte de sig stilla på marken och spetsade öronen och frågade hvad deras drottning hade att befalla. Jo, hon ville bara höra, om det var någon af dem, som visste vägen till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden.

— Hur var det? mumlade de och klippte med öronen. Det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden — det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden? Nej, det kunna vi inte komma ihåg, det måste vi först tänka efter.

De höllo en lång stämma, men hur de än rådplägade och rannsakade, var det ingen, som kunde påminna sig, att han någonsin varit på det stället.

— Du hör själf, kära barn, sade gumman, nu kan jag inte hjälpa dig vidare. Men jag har en syster, som bor många tusen mil härifrån. Hon råder öfver fiskarna i hafvet; kanske hon vet bättre besked.

Pojken tackade för natthärbärge och goda råd, sade farväl och satte åter i väg med sina

stora stöflar. När han så hade färdats långt om länge, ja många tusen mil, kom han sent på kvällen till en ödemark, som aldrig ville

taga någon ände. Han såg sig om åt alla håll efter något natthärbärke, och blef då varse ett litet ljus, som tindrade nere vid hafstrandens. Pojken gick efter ljuset och kom till

en liten förfallen stuga, som låg emellan strandhällarna. När han tittade in genom dörren, såg han vid spiseleden en gammal gumma, som satt och virrade med hufvudet och tycktes ha lefvat lika många mansåldrar, som en annan människa lefver månader.

— God kväll, kära mor, sade pojken, jag skulle hälsa så mycket ifrån er syster och fråga, om det kunde gå an att få låna hus här öfver natten.

— Hvad i all min dag är du för en, som kommer och hälsar så vackert på mig, gamla käring? sade gumman. Här har jag nu suttit i ödemarken och sett tjugufyra ekeskogar skjuta opp och tjugufyra ekeskogar ruttna ner, men aldrig förr än i dag har det kommit någon hit, som kallat mig kära mor.

— Jag är bara en fattig vandringsman, som skall till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden, svarade pojken. Ni kan väl inte händelsevis säga mig vägen dit, kära mor?

— Nej, det kan jag inte, sade gumman. Men jag är rådande öfver fiskarna i hafvet, och ibland dem tör det kanske finnas någon, som kan hjälpa dig till rätta. Vi skola höra åt i morgon bittida. I natt kan du få bli här, i fall du vill hålla till godo med det lilla jag har att bjuda.

Pojken tackade och lade sig nöjd att sofva. Tidigt på morgonen, det första dager vardt ljus, höll gumman ting med sina undersåtar. Då kommo kilande utifrån djupet alla hafvets fiskar, gäddor och laxar och flundror och hvad allt de heta, och de ställde sig i rad vid stranden och mumsade med gälarna och frågade hvad deras drottning hade att befalla. Jo, hon ville bara höra, om det fanns någon af dem, som visste vägen till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden.

— Hur var det? mumlade de och vajade med fenorna. Det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden — det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden? Nej, det kunna vi inte komma i håg, det måste vi först tänka efter.

De höllo en lång stämma, men hur de än rådplägade och rannsakade, var det ingen, som kunde påminna sig, att han någonsin summit till det stället.

— Du hör själf, kära barn, sade gumman, att jag inte vidare kan hjälpa dig. Men jag har en syster till, som bor många, många tusen mil härifrån. Hon råder öfver fåglarna i luften. Gå till henne och hör åt; vet inte hon någon råd, så är det ingen råd till.

Pojken tackade för välfägnad och välmening.

sade farväl och stöflade åter i väg. När han så hade färdats långt om länge, ja väl många, många tusen mil, kom han sent på kvällen till en ödemark uppe i bergen, som var så stor, att den aldrig ville taga någon ände. Han såg sig om åt alla håll efter något natthärbärke och blef då varse ett litet ljus, som tindrade fram mellan klipporna. Pojken gick efter ljuset och kom till en liten förfallen stuga, som stödde sig emot en bergvägg. När han tittade in genom dörren, såg han vid spiseelden en gammal, gammal gumma, som satt och slängde med hufvudet och tycktes ha lefvat lika många mansåldrar, som en annan människa lefver dagar.

— God kväll, kära mor, sade pojken, jag skulle hälsa så mycket ifrån era båda systrar och fråga, om det kunde gå an att få låna hus här öfver natten.

— Hvad i all min dag är du för en, som kommer och hälsar så vackert på mig, gamla käring? sade gumman. Här har jag nu suttit uppe i bergen och sett fyrtioåtta ekeskogar skjuta upp och fyrtioåtta ekeskogar ruttna ner, men aldrig förr än i dag har det kommit någon hit, som kallat mig kära mor.

— Jag är bara en fattig vandringsman, som skall till det sköna slottet östan om solen och

nordan om jorden, svarade pojken. Ni kan väl inte händelsevis säga mig vägen dit, kära mor?

— Nej, det kan jag inte, sade gumman. Men jag är rådande öfver fåglarna i luften, och ibland dem tör det kanske finnas någon, som kan hjälpa dig till rätta. Vi skola höra åt i morgon bittida. I natt kan du bli här, i fall du inte försmår hvad en sådan gammal käring som jag har att bjuda.

Pojken tackade och lade sig nöjd att sofva. Tidigt på morgonen, innan tuppen gol, stämde gumman sina undersåtar till tings. Då kommo flygande himmelens alla fåglar, örnar och svanor och hökar och allt hvad fåglaläte har, och de satte sig på berghällarna och viftade med vingarna och frågade hvad deras drottning hade att befalla. Jo, hon ville bara höra, om det fanns någon af dem, som visste vägen till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden.

— Hur var det? mumlade de och flaxade med vingarna. Det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden — det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden? Nej, det kunna vi inte komma ihåg, det måste vi först tänka efter.

De höllo en lång stämma och pepo och

kvittrade och kraxade, men hur de också rådlösa och rannsaka, var ingen som kunde påminna sig, att han någonsin flugit öfver det stället.

Då vardt gumman misslynt och sade:

— Det vore väl skräp, om det skulle finnas något slott i världen, som inte mitt folk hade sett. Hvad ha ni då edra vingar till? Men äro ni verkligen alla församlade här? Jag ser inte fågel Fenix. Hvar håller han hus?

Alla uppläto sina näbbar och svarade, att fågel Fenix inte var kommen än. Ja, då måste de vänta, menade gumman. Och när de väntat både länge och väl, finga de äntligen se den sköna fågeln komma susande genom luften. Men han var så trött, att han knappt orkade röra vingarna, utan så fort han kom fram, segnade han vanmäktig till jorden. Nu vardt det en stor glädje i hela skaran öfver att fågel Fenix äntligen hade kommit. Men gumman var mäktigt förgrymmad på honom och frågade strängt, hvad han hade låtit vänta på sig så länge för. Den stackars fågeln behöfde en lång stund för att hämta sig. Sedan svarade han ödmjukt:

— Var nu inte vred på mig, nådigaste drottning, för att jag har dröjt så länge! Jag har flugit en förfärlig väg, jag har varit långt bort i

fjärran land, ända till det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden.

När drottningen hörde dessa ord, ljusnade hon upp och sade:

— Ja, jag får väl förlåta dig då. Men någon näpst måste du ändå ha för ditt söl: du skall än en gång fara till det sköna slottet, och den här unge mannen skall du ta med dig.

Fågel Fenix tyckte, att detta var ett mycket hårdt straff, ty längre väg hade han aldrig flugit. Men det half inte, han måste lyda. Pojken tackade fågeldrottningen för natthärberge och för god skjuts, sade farväl och satte sig upp på fågelns rygg. Sedan bar det af högt i sky, öfver berg och dal, öfver blåa haf och gröna skogar.

När de hade färdats mycket länge, frågade fågel Fenix:

— Unge man, ser du något?

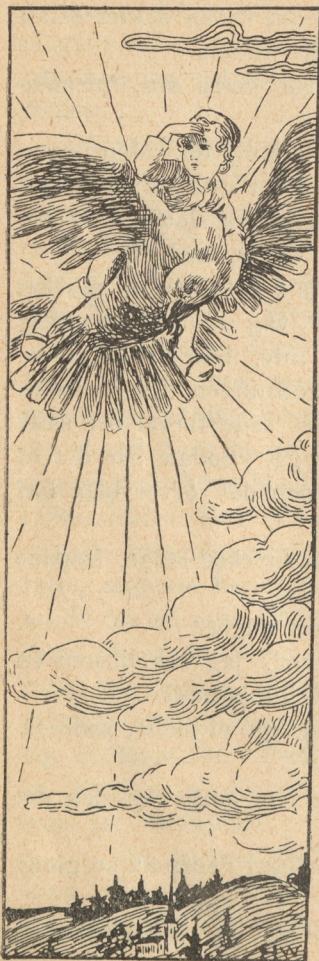
— Ja, svarade pojken, jag ser liksom en blå sky långt borta vid himlaranden.

— Det är det landet, dit vi skola, sade fågeln.

De färdades vidare en lång väg, och det led mot aftonen.

— Unge man, sade fågel Fenix än en gång, ser du något?

— Ja, svarade pojken, jag ser liksom en

fläck i den blå skyn,
och den glimmar så
klart, som om det
vore självaste solen.

— Det är det
slottet, dit vi skola,
sade fågeln.

Så färdades de
åter en mycket lång
väg, och det led fram-
på natten.

— Unge man,
sade fågel Fenix för
tredje gången, ser
du något?

— Ja, svarade
pojken, nu ser jag
ett stort slott, som
öfverallt lyser af guld
och silfver.

— Då äro vi
framme, sade fågeln.

Han sänkte sig
varligt till marken
och lät pojken stiga
af. Pojken strök ho-
nom sakta öfver hal-
sen; tackade honom

för hans stora omak och bad honom hälsa sin drottning tusen gånger. Sedan lyfte fågel Fenix på nytt sina vingar och flög gladeligen tillbaka till sitt land igen.

Där stod nu pojken midt i natten framför det sköna slottet. Fullt opp med troll fanns det därinne, det visste han. Men han var ändå inte rädd, ty han hade ju sitt goda svärd och därtill sin kappa och sina stora stöflar, i fall det riktigt skulle knipa.

Han gick därför dristigt fram till slottsporten och knackade på. Trollen sofvo, men kungadottern vakade. Hon skickade den ena af sina tärnor ner för att höra efter hvad det kunde vara för främmande. När tärnan gläntade på porten, räckte pojken henne det guldäpple, som hon en gång hade gifvit honom. Hon kände strax igen sitt äpple och vardt däröfver så häpen, att hon slog porten i lås och skyndade in till sin matmor för att berätta henne den glada nyheten.

Men kungadottern ville inte tro, att det var santt, det hon sade. Hon skickade därför sin andra tärna för att se bättre efter. När nu den andra tärnan gläntade på porten och frågade hvad det var för främmande, räckte pojken henne det guldäpple, som hon en gång

hade gifvit honom. Det gick då henne på samma sätt, hon kände strax igen äpplet och vardt i glädjen så häpen, att hon lät dörren gå i lås och sprang in till sin matmor för att berätta henne, att det verkligen var pojken, som stod därute.

Men kungadottern ville ändå inte tro, att det var sannt, hvad de sade. Hon gick därför själf ned för att se efter bättre. När hon nu gläntade på porten och frågade, hvad det var för främmande, räckte pojken henne den guldring, som hon vid skilsmässan hade gifvit honom.

Hon kände igen sin ring, slog upp porten på vid gafvel och flög sin brudgum om halsen och kysste honom. Sedan tog hon in honom på sin kammare och fägnade honom väl efter den långa resan, och det kan väl hända, att tiden nu inte längre gick så värst långsamt för dem båda.

Men när dagen började gry, blef kungadottern ängslig igen.

— Nu måste vi skiljas, sade hon. För allt i världen, skynda dig i väg, innan trollen vakna; du kan inte tro, så många och grymma de äro.

— Jag vånnar de vore dubbelt så många och dubbelt så grymma, jag skall nog reda mig ändå, svarade pojken.

— Ack nej, kära hjärtandes, är du inte härifrån innan de vaknat, så hinner du aldrig undan, sade kungadottern.

— Å, ville jag springa ifrån dem, så behöfde jag bara ta på mig de här, svarade pojken och visade fram hundramila-stöflarna. Men jag tänker inte springa alls.

— Då slå de ihjäl dig på fläcken, sade kungadottern och var gråtfärdig.

— Nej, det lär allt bli jag, som slår ihjäl dem, svarade pojken och visade fram sitt svärd.

Jag behöfver bara peta på dem med udden, så falla de strax döda ned.

— Det hinner du inte med, för så fort de få se dig, rifva de dig i tusen flingor, sade kungadottern.

— De få inte se mig alls, svarade pojken och visade fram kappan, jag behöfver bara kasta på mig den här, så blir jag strax osynlig.

— Då är det bäst, du tar henne på dig med samma, för nu hör jag trollen allaredan börja vända på sig, sade kungadottern.

— Sitt du här och var lugn, svarade pojken, jag skall gå ned och ställa mig i porten och sköta om de otäckingarna efter som de äro sjuka till.

Han kastade kappan öfver axlarna och gick och ställde sig i porten.

Strax därefter vardt det lif och rörelse på slottet, troll myllrade fram ur alla vinklar och vrår, och när de gnuggat sömnen ur ögonen, kommo de tågande öfver gården i en lång rad. Men så fort den första trollgubben klef ut genom porten, vips rörde pojken vid honom med sin svärdsudd, så att han föll ned och blef till en sten, och för att stenen inte skulle ligga och skräpa, spar-kade pojken till honom med sin stora stöfvel, så att han flög några hundra mil bort. Nästa man i ordningen undrade, hvad i all världen

det tog åt kamraten, och klef på för att se efter. Men vips var pojken framme med sin svärdsudd och sin stöfvel igen. Och så gick det undan för undan; stenarna röko, så att det hvisslade om dem, och snart voro alla trollgubbarne sin kos och alla trollkåringarna och trollungarna med.

När det gått en stund, kunde kungadottern inte hålla sig längre för ängslan, utan skickade sina tärnor för att höra efter, hur det var fatt. De kommo tillbaka igen och berättade, att pojken var vid lif och att inte ett enda troll syntes till. Då sprang kungadottern ut, tog pojken i famn och sjöng och dansade af glädje.

— Nu är vår lycka så stor, att den inte kan bli större, sade hon.

Men i detsamma kom hon att tänka på sin far och mor och alla sina släktingar, som trollen hade slagit ihjäl och gräft ner i jorden.

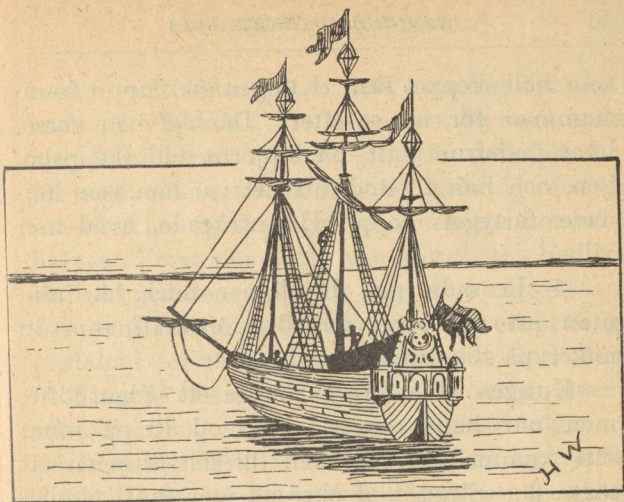
— Hade jag nu bara far och mor i lifvet, så kunde jag inte önska mig något mera, sade hon.

— Är det ingenting annat som fattas, så går det väl an, sade pojken. Visa mig, hvar de ligga begrafna, så skola vi se till, hvad vi kunna göra åt dem.

De gingo bort till det stället, där kungen

och drottningen och alla deras undersåtar lågo begrafna. Pojken rörde vid de döda med sitt svärdfäste, de kvicknade då vid och reste sig upp, den ena efter den andra. När de hade kommit till lifs igen, vardt det en stor fröjd i slottet och i hela riket, och alla tackade pojken, som hade frälst dem. Gamla kungen satte honom till kung i sitt ställe och gaf honom sin dotter till drottning. Och unga kungen och hans vackra brud lefde sedan lyckligt och väl, och de längtade aldrig bort ifrån det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden.

Prins Anesidej och prinsessan Meserimej.

Det var en gång en kung, som rådde öfver ett mäktigt rike. Han låg ofta ute med sina skepp och härjade i främmande land. En dag, när han skulle segla hem igen, hände det sig, att hans fartyg stannade midt ute på villande sjö. Det kunde hvarken komma fram eller tillbaka, och ingen visste, hvad det var,

som höll skeppet fast. Kungen gick upp i framstammen för att se efter. Då blef han varse, hvar hafsfrun satt på böljorna vid skeppsbogen, och han förstod, att det var hon, som hejdade fartygets lopp. Han frågade, hvad hon ville.

— Jo, sade hon, du slipper aldrig härifrån, utan att du lofvar mig det första lif, som du möter på din egen strand.

Kungen ville inte gärna ge ett sådant löfte, men när han inte såg sig god att på annat sätt komma loss, var han till sist tvungen att säga ja. Strax blef skeppet åter flott, vinden blåste i seglen, och kungen fick god vind, ända tills han kom till sitt rike igen.

Då han närmade sig land, märkte han på långt håll något som rörde sig på stranden. Till en början var det omöjligt att se, hvad det kunde vara, men efter en stund märktes tydligt, att det var en människa. Kungen kom ihåg det löfte, som han hade gifvit hafsfrun, och han kände sig illa till mods. Men än värre vardt det, när fartyget styrde in i hamnen. Ty då såg kungen, att det där som hade rört sig på stranden var hans egen son Anesidej, den ende han hade och nu femton år gammal. Han vände därför strax sina ögon åt annat håll och fäste dem först på en gris, som gick och bökade i

vassen, och sedan på en gås, som låg och plaskade på vågorna. De bägge kunde vara goda nog åt hafsfrun, tyckte han. Han befallde därför sina män att taga fast de båda djuren och att strax ro ut med grisen och kasta honom i hafvet. Först när detta var gjordt, tog han sin son vid handen och gick upp till kungsgården, där hans drottning lagade i ordning ett präktigt gästabud för att högtidligen fira hans återkomst.

Dagen efteråt vardt det en faslig storm, sjön gick hög, och grisen vräktes död högt upp på landet alldeles framför porten till kungsgården. Häraf kunde kungen förstå, att hafsfrun var vred. Han gaf därför befallning, att gåsen nu skulle ledas ut och kastas i hafvet, och detta blef också gjordt.

Men nästa dag gick det på samma sätt. Det vardt svår storm och sjögång, och gåsen vräktes af vågorna högt upp på landet alldeles framför porten till kungsgården. Då förstod kungen, att det var Anesidej, som hafsfrun nödvändigt ville ha, och att hon inte tänkte låta afspisa sig med något annat. Men sin son ville kungen inte mista för halfva sitt rike, ty i honom hade han alltid haft sin största glädje. Han försökte därför slå sitt löfte ur hågen och förbjöd Anesidej att någonsin stiga i en båt eller någonsin sätta foten på ett däck.

Men ingen är starkare än sitt öde, som ord-språket säger. En dag hände det sig, att Anesidej gick ner till stranden för att leka med sina jämnåriga. Rätt som barnen lekte, sågo de vågorna brusa och skumma, och upp ur vattnet räcktes en snöhvít hand med gyllne ringar på hvart enda finger.

Innan någon hunnit tänka sig om, hade den snöhvíta handen fattat tag i prinsen, där han lekte på sjölandet, och dragit honom med sig i djupet. Barnen sprungo strax upp till gården och berättade hvad de hade sett. När kungen hörde, huru allt hade gått till, kunde han förstå, att det var hafsfrun, som nu hade varit uppe och tagit till sig sitt byte.

Men Anesidej förgicks inte, när den snöhvíta handen drog honom i vattnet, utan han fördes genom de blåa vågorna ned på hafvets botten och därefter på gröna stigar ända fram till hafsfruns gård. Den var vackrare än det vackraste slott och glimmade af guld och dyra stenar både utan och innan. Här skulle prinsen nu vara. Utom honom fanns det där en hel hop andra kungabarn, som hafsfrun hade lockat till sig, och om dem var det så bestämdt, att i fall de inte till punkt och pricka kunde

uträtta hennes bud, så skulle de vara tvungna att stanna hos henne i all sin tid.

Till att börja med fick Anesidej gå lös och ledig. Men en morgon kallade hafsfrun honom till sig och sade:

— Nu kan det vara på tiden, att du börjar din tjänst. Jag vill sätta dig tre prof före, så att jag får se, hvad karl du är.

Hon tog honom vid handen och förde honom till en stor äng, som var tätt beväxt med grönt sjögräs.

— Det må bli ditt första prof, sade hon, att du skall skära allt det här gräset, och när du det har gjort, så skall du sätta upp det igen, hvart strå på sin fot, så att det växer och frodas som förut. Men alltihop skall vara färdigt i kväll vid solglänningen.

Med detta besked gick hon sina färde och lämnade kungasonen att reda sig bäst han gitte. Han tog skäran och började skära allt hvad skäras kunde. Men det dröjde inte länge, innan han såg, att han omöjligen skulle hinna få af allt sjögräset på en enda dag. Den saken kunde det väl ändå ha varit någon rimlighet med, men när han så pröfvade att sätta hvart strå på sin rot igen, gick det alldeles på tok, ty hur han passade och passade, så föllo stråna strax af. Han lade sig nu ned i gräset

med skäran i hand och undrade, hur i all världen han skulle bära sig åt. I detsamma såg han en ung flicka komma gående öfver ängen, och något vackrare än den flickan hade han aldrig i sitt lif sett. Hon gick fram till honom, hälsade vänligt och frågade hvad han såg så hängfärdig ut för.

— Hur skall jag annat kunna vara? svarade prinsen.

Hafsfrun har ju befallt mig att skära ängen och sätta hvart strå på sin roten igen, och allt detta skall jag ha gjort, innan solen går i skog.

— Är det inte värre, så kan jag nog hjälpa dig, sade flickan. Jag är en prinsessa och heter Meserimej; jag har nu varit här hos den falska hafsfrun i sju runda år och känner alla hennes konster. Tycker du lika mycket om mig, som jag tycker om dig, så hålla vi båda ihop, och då skola vi väl på något vis ta oss härifrån.

Prinsen svarade, att han inte bättre begärde, än att få vara Meserimejs vän.

— Då skall det gå som en dans, sade den vackra prinsessan; sviker inte du mig, så inte sviker jag dig.

Hon fattade skäran och rörde vid sjögräset. I samma stund var hela ängen skuren, och alla gräsen föllo på en gång till marken. Så rörde hon med skäran vid gräset igen, och se, då reste det sig, och ängen vardt alldeles som förut. Men på hvart enda strå syntes en skåra, som tydligt visade, att det hade varit utaf. Sedan satte sig Anesidej och Meserimej och språkades vid, och hon bad honom, att han för all del inte skulle låta någon veta, att de råkat hvarandra. Fram på kvällen försvann Meserimej, och strax därefter kom hafsfrun för att se, hur pass det hade lidit med skärningsarbetet.

— Är min äng skuren och hvart strå satt på sin rot? frågade hafsfrun.

— Ja män äro de så, svarade Anesidej.

Hafsfrun tittade efter, och hon kunde inte neka till, att det var riktigt.

— Det var märkvärdigt, sade hon.

Nästa morgon tog hon prinsen vid handen och ledde honom till sitt stora stall.

— I dag vill jag sätta dig ett annat prof före, sade hon. Här inne stå hundra hästar, och där har aldrig varit sopadt i mannaminne. Nu skall du gå in och göra rent. Men i kväll

vid solglänningen skall hela stallet vara putsadt och fint som ett salsgolf.

Med det beskedet gick hon sin väg och lämnade prinsen att reda sig bäst han gitte. Han tog kvasten och började sopa allt hvad sopas kunde. Men när han såg, att han omöjligen

skulle hinna få stallet rent på en enda dag, satte han sig vid stallväggen med kvasten i hand och undrade, hur i all världen han skulle bära sig åt. I detsamma kom Meserimej gående, hälsade honom vänligt och frågade,

hvad han nu såg så ledsen ut för igen.

— Hur skall jag annat kunna vara? svarade prinsen. Hafsfrun har ju befallt mig att sopa det här stallet rent och ha det putsadt och fint, innan solen går i skog.

— Är det inte värre, så kan jag nog hjälpa

dig, sade den vackra Meserimej. Sviker inte du mig, så inte sviker jag dig.

Hon gick bort till staldörren, fattade en guldspiska, som hängde på väggen, och klatschade därmed åt den hästen, som stod längst bort i vrån. Strax slet sig hästen lös och började fara omkring i stallet och skrapa så vildt med hofvarna, att allt det som fanns på golvet rök långa vägar, och prinsen och prinsessan fingo brådt att ge sig undan. Det stod inte länge på, innan stallet var rent och fint och putsadt, så att alla hundra fålarna gnäggade och stampade af förnöjelse. Sedan allt sålunda var i ordning, satte sig Anesidej och Meserimej vid stallväggen och språkades vid, och Meserimej bad prinsen, att han för all del inte skulle låta någon veta om, att de hade råkat hvarandra. Frampå kvällen försvann Meserimej, och strax efteråt kom hafsfrun för att se, hur pass det hade lidit med sopningsarbetet.

— Är mitt stall sopadt och putsadt och så fint som ett salsgolf? frågade hon.

— Ja män är det så, svarade Anesidej.

Hafsfrun gick in och tittade efter i hvar spilta, och hon kunde inte neka till, att allt var som det skulle.

— Det var märkvärdigt, sade hon; det här det har du nog inte utaf dig själf.

Tredje morgonen tog hon prinsen på nytt vid handen och förde honom till sin stora svinstia.

— I dag vill jag sätta dig ett tredje prof före, sade hon. Härinne har jag tusen sinom tusen svin, och där har aldrig varit måkadt på hundra år. Nu skall du gå in och göra stian ren. Men alltihop skall vara så fint och putsadt som en slickad sked, innan solen går ner.

Med det beskedet gick hon sin väg och lämnade kungasonen att reda sig bäst han gitte. Han tog skofveln och började måka allt hvad måkas kunde. Men där voro flera svin än någon visste tal uppå, och smörjan var samlad till ett högt berg, så att ingen kunde komma fram utom på en smal spång. Anesidej såg strax, att han omöjligen skulle hinna få stian ren på en enda dag. Han satte sig därför vid svinhusväggen med skofveln i hand och undrade, hur i all världen han skulle bära sig åt. I detsamma kom Meserimej gående, hälsade honom vänligt och frågade, hvad han nu var så purken för igen.

— Hur skall jag kunna vara på annat sätt? svarade Anesidej. Hafsfrun har ju befallt mig måka den här stian och ha den putsad och fin, innan solen går i skog.

— Är det inte värre, så kan jag nog hjälpa

dig, sade den vackra Meserimej. Sviker inte du mig, så inte sviker jag dig.

Hon steg upp på den stora smutshögen och gick varsamt fram öfver spången, tills hon kom till en gammal grå gris, som låg djupt ned-sjunken i gyttjan. Meserimej lockade på honom och sade:

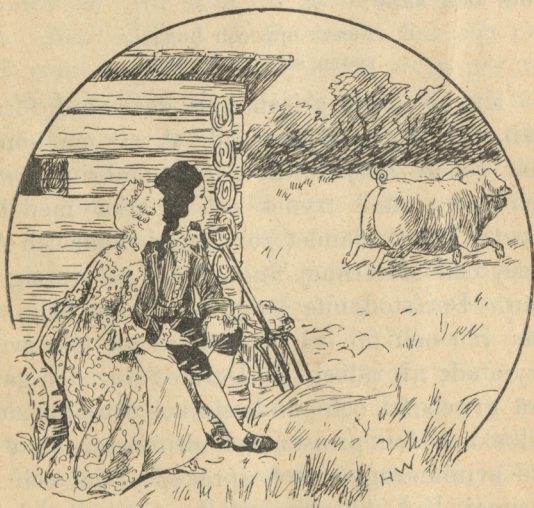
Nasse, opp och hugg i,
sedan så blir du fri!

Knappt hade grisen hört dessa ord, förr än han flög upp, så det sade skvatt om honom, och sedan började han fara omkring i stian och böka med trynet och sparka med klöfvarna, så att eländet rök långa vägar och Anesidej och Meserimej fingo brådt att ge sig undan. Det stod inte länge på, innan hela stian var ren och fin och putsad, så att alla svinen grymtade af välbehag. Därmed var den gamla grå grisen fri och rände sin kos och kom aldrig tillbaka. Men prinsen och prinsessan satte sig vid svinhusväggen och språkades vid, och Meserimej bad Anesidej, att han för all del inte skulle låta någon veta, att de hade råkat hvarandra.

— I morgon kommer hafsfrun och visar dig alla möjliga underliga djur, sade hon. Men det är inga djur alls utan bara kungabarn, som hon har röfvat till sig och håller i sitt våld.

Ibland dem får du välja hvem helst du vill. Vill du nu vara mig trogen, så kom i håg, att jag är förbytt till en liten katta, som är bränd på ena sidan och klippt i ena örat.

Jo, prinsen skulle nog komma ihåg den lilla kattan, menade han, och det tackade honom

prinsessan för, och sedan språkade de vidare. Frampå kvällen försvann prinsessan, och strax efteråt kom hafsfrun för att höra åt, hur pass det hade lidit med måkningsarbetet.

— Är min stia måkad och putsad och fin som en slickad sked? frågade hon.

— Ja män är hon så, svarade Anesidej.

Hafsfrun gick in och tittade i hvart svinbås, och hon kunde inte neka till, att allt var just som hon hade beställt. Och så såg hon till sist också, att den gamla gråa grisen var sin kos.

— Det var märkvärdigt, sade hon; det här har du säkert inte utaf dig själf, det har nog Meserimej satt i dig.

Morgonen därpå kallade hafsfrun till sig prinsen och sade:

— Du har bestått alla dina prof väl och skall väl därför också ha din förtjänta lön. Kom med, så skall du själf få välja!

Hon tog honom vid handen och ledde honom till en stor sal, där han aldrig förr hade varit. Salen var mycket vacker och prydd på det allra kostligaste med guld och silfver, och därinne voro samlade djur af hvarjehanda slag, ormar och paddor och ödlor och kattor och vesslor och en hel hop andra, som ingen kan räkna upp.

— Här ser du alla mina sköna tärnor, sade hafsfrun, välj nu hvilken af dem du vill, och hon skall bli din brud.

När prinsen såg de otäcka djuren, blef han illa till mods, och han visste inte, hvart han

skulle vända sig; så vederstyggliga tyckte han de voro. Men rätt som han lät sina ögon löpa från den ena till den andra, fick han se en liten katta, som var bränd på ena sidan och klippt i ena örat; hon tassade omkring i salen, krökte på svansen och såg mycket bekymrad ut. Då visste prinsen strax, hvem han skulle välja. Han gick bort till den lilla kattan, strök henne öfver ryggen och sade:

— Den här vill jag ha och ingen annan.

I samma stund skiftade kattan hamn, och i stället

stod där en vacker flicka, som prinsen väl kände igen. Men hafsfrun vardt så förargad, att hon knappt visste till sig.

— Hvad skulle du just välja den där för? sade hon. Henne ville jag helst du skulle låta bli. Men det må nu vara detsamma; du skall få det som du vill. Jag skall styra till bröllop åt dig, och i morgon skall du fara bort till min syster rå-drottningen efter bröllopskläder åt din brud.

Nästa morgon gjorde sig prinsen i ordning till sin vandring. Just som han skulle ge sig i väg, kom den vackra Meserimej gående och hälsade honom vänligen.

— Det är en farlig resa du nu har för dig, sade hon, och gör du inte till punkt och pricka som jag säger, så lära vi aldrig råkas mer. Här har du två stålknifvar och två stålyxor och två yllefurvor och två kakor. Dem skall du ta med dig och skänka bort under vägen just när du tycker det passar sig bäst. Men när du kommer fram till rå-drottningens gård, så skall du noga se till, hvar du sätter dig. För du skall veta, att i trollets sal är det fem stolar, som ha hvar sin färg. Om du sätter dig på den hvita stolen, så bubblar hvita hafsskummet öfver dig och du sjunker till botten och kommer aldrig upp igen. Om du sätter dig på den

röda, så flamma röda lågor upp, och du brinner och blir till aska. Om du sätter dig på den blåa stolen, så svälla ådrorna upp och du får slag och blir blå i ansiktet och faller död ned. Om du sätter dig på den gula, så får du gulsot och tvinar och tynar af och blir aldrig bra igen. Men på den svarta stolen kan du tryggt sätta dig, för den står säkert på den svarta jorden, och på den blir du oskadd.

— Det där skall jag nog komma i håg, svarade Anesidej.

— Ja, men det är inte nog med det, sade Meserimej. Se här har du en silkeskudde; honom skall du lägga under den otäcka ormen, som ringlar sig på salsgolfvet hos rådrotningen. Och så en sak till: ät för all del inte en bit, för gör du det, så förvandlar sig maten som du får i dig till en stygg drake, som spränger sönder dig, och då få vi aldrig se hvarandra mer.

Prinsen tackade för Meserimejs goda råd, sade farväl och gick ifrån hafsbottnen upp på landet åt det hållet, där rå-drottningens gård låg. När han gått långt om länge, fick han se ett par grofva karlar, som sutto vid vägen. De sysslade med att tälja och slöjda. Men det gick smått med deras arbete, ty de hade bara en enda knif, och skral var den, för den var af

trä. Då tyckte prinsen, att han gärna kunde ge dem de båda stålknifvarna, som han hade fått af Meserimej. Han gjorde så; karlarne försökte sina nya redskap och blefvo alldeles bestörta öfver hur skarpa de voro. Om de kunde göra gifvaren en tjänst igen, så skulle det vara dem en riktig förnöjelse, sade de.

Ett stycke bättre fram fick Anesidej se två andra grofva karlar, som stodo vid vägen och höggo timmer. Men smått gick det med deras arbete, ty de hade bara en enda yxa, och dålig var den, för den var af trä.

Då tyckte prinsen, att han gärna kunde ge dem de båda stålyxorna, som han hade fått af Meserimej. Karlarne profvade sina nya verktyg och kunde inte nog förundra sig öfver hur hvasst de beto. Om gifvaren någon gång behöfde deras hjälp, så skulle han bara stöta på dem, sade de.

Om en stund kom prinsen till en väder-

kvarn, och i den stodo två grofva karlar och malde. Vinden blåste hårdt, och de stora kvarnvingarna snurrade omkring med en väldig fart. Karlarne voro barhufvade, och hårtestarna fladdrade hit och dit i det starka luftdraget. Då tyckte prinsens, att de där yllelufvorna, som Meseri-

mej hade gifvit honom, skulle passa bra, och han räckte därför de båda mjölnarne hvar sin lufva. Karlarne profvade de märkvärdiga plaggen, och när de kände, hur varma och treffiga lufvorna voro, skrattade de af förnøjelse. Om Anesidej någonsin komme i knipa, så skulle han bara låta dem veta om det, sade de.

Strax därefter var prinsen framme vid grinden till rådrottningens gård. Just som han öppnade, rusade en varg och en björn emot honom. De voro rådrottningens gårdvarar och voro satta att skrämma bort alla främmande. Vargen tjöt och björnen brummade, och båda gapade och ville sluka Anesidej med hull och hår. Nu kunde Meserimejs stora brödkakor komma väl till pass, tyckte prinsen. Han tog en kaka, bröt den midt i tu och slängde ena halfvan i gapet på björnen och den andra halfvan i gapet på vargen. Bägge

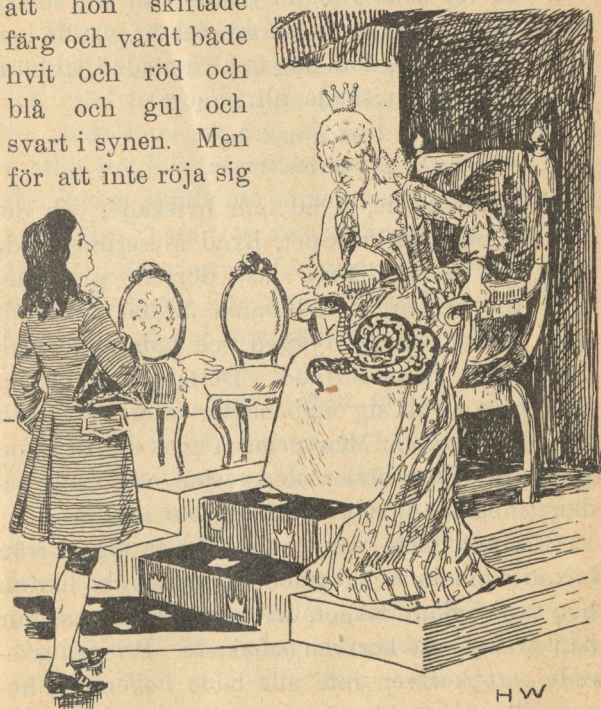
vilddjuren kröpo då tillbaka i sina hålor och lämnade vägen fri, så att prinsen utan vidare äfventyr kunde komma fram öfver gården.

När han steg in i stora salen, satt där i högsätet en häxa, som såg på honom med falska ögon. Prinsen förstod, att det var rå-drottningen själf.

— Jag skulle hälsa så mycket från er fru syster och fråga, om hon inte kunde få de där brudsakerna ni vet, sade han.

Häxan tackade för de kära hälsningarna och var så slät och rar, så det var ingen måtta på det. Hon skulle strax styra om att han finge sakerna med sig, sade hon, men under tiden skulle han hvila sig och få något till lifs, för det kunde han väl behöfva efter sin långa vandring. Hon bar fram den hvita stolen och bad prinsen vara så god och sitta ned en stund. Men prinsen tackade så mycket, han var just inte så värst trött, sade han. Då bjöd honom häxan på den röda stolen. Men prinsen sade, att det behöfdes rakt inte; han orkade mycket väl stå. Hon satte nu fram den blåa stolen, men prinsen bad henne för all del inte göra sig mer besvär, han var ung och hade goda ben. Häxan gaf sig inte ändå, utan bjöd honom på den gula stolen. Nå ja, efter hon var så enträgen, fick han väl göra henne till

viljes, tyckte prinsen, och därmed gick han fram och satte sig på en svart stol borta i andra änden af salen. Häxan blef då så förbittrad, att hon skiftade färg och vardt både hvit och röd och blå och gul och svart i synen. Men för att inte röja sig

lätsade hon vara lika vänlig. Något måste hon ju fägna honom med, sade hon och tog fram en korf, som hon bjöd honom på. Medan han

åt, skulle hon göra i ordning bröllopsakerna. Anesidej sökte skylla sig undan med att han inte var så värst hungrig. Men häxan var envis, och för skams skuld måste han till sist ta emot korfven. Innan häxan gick ut, vände hon sig till sin orm, som låg och ringlade i ett hörn af salen, och hviskade till honom:

Ormen min du,
vakta honom nu!

Prinsen hörde, hvad hon hviskade, och det rann honom då i minnet, hvad Meserimej hade sagt. Så snart häxan låst dörren, gick han bort till ormen, strök honom utefter den fjälliga, svartstreckiga ryggen och lade silkeskud-den under hans hufvud. Detta tyckte ormen om. Han strök sig välbehagligt mot silket och låg sedan stilla. Men prinsen gick bort i vrån, gömde korfven under sopkvasten och smög sedan tillbaka till den svarta stolen igen.

Knappt hade han hunnit sätta sig, förrän häxan kom in och tittade sig omkring, liksom hon hade glömt något. Hon frågade strax, hur han tyckte, att korfven smakade. Prinsen svarade, att korfven inte alls hade bekommit honom illa. Men häxan var misstrogen och mum-lade:

Pölsaskinnet mitt
hvar är du nu?

Då svarade korfven, där han låg gömd bakom kvasten:

I sopvrån här,
i sopvrån här.

Häxan vardt då mäktiga förgrymmad. Men hon gjorde våld på sig och tog upp korfven och bjöd prinsen än en gång. Hon kunde inte tro, sade hon, att han så helt och hållet skulle förakta det lilla huset förmådde. Anesidej kunde för skams skull inte annat än ta emot korfven och låtsas, som om han ämnade äta upp den. Häxan måste nu ut för andra gången och göra bröllopsakerna i ordning. Innan hon gick, böjde hon sig ned och viskade till sin orm:

Ormen min du,
vakta honom nu!

Prinsen visste sig ingen lefvande råd, hvar han skulle gömma den otäcka korfven. Till sist hittade han på att stoppa honom i barmen, under tröjan. Strax det var gjordt, kom häxan igen med en stor ask under armen. Hon frågade, om han hade kastat ifrån sig hennes välfägnad den här gången också. Men det försäkrade han, att han inte hade gjort. Hon trodde honom inte mer än jämt, utan mumlade som förut:

Pölsaskinnet mitt,
hvar är du nu?

Då svarade korfven innanför prinsens tröja:

Här i barmen,
här i barmen.

Nu trodde häxan, att prinsen äntligen fått den förfärliga maten i sig, och hon slog därför till ett förnöjdt gapskratt och sade:

Är du först i barmen,
nog kommer du sedan i tarmen.

Glad och belåten räckte hon prinsen asken med bröllopsakerna i och önskade honom lycklig resa. Detta lät prinsen inte säga sig två gånger. Men knappt var han utkommen på gården, förrän korfven började röra sig på hans bröst, och han fick jämt och nätt tid att öppna på tröjan, innan den förbyttes till en stygg drake, som svällde och svällde och bredde ut vingarna och till sist flög upp i högan sky. Prinsen förstod då, hur det skulle ha gått honom, i fall han inte hade lydt Meserimejs råd, och han satte i väg det mesta han kunde för att så fort som möjligt komma bort ifrån trollgården.

Men häxan hade med stor förargelse sett, att han inte hade blifvit sprängd och fördärfvad af draken, och just som han skulle öppna grinden, hörde han henne skrika:

Björnen min,
rif honom i tusende flingor!

Björnen rusade fram och brummade förfärligt. Men prinsen tog en half kaka bröd och slängde i gapet på honom.

Hungrig jag var,
mätt är jag nu,

sade då björnen och lufsade tillbaka till sitt ide. När häxan såg detta, skrek hon:

Ulven min,
rif honom i tusende flingor!

Vargen rusade fram och tjöt hiskeligt. Men prinsen tog den andra halfkakan och slängde in mellan käftarna på honom. Då gick vargen tillbaka till sin kula och sade:

Hungrig jag var,
mätt är jag nu.

Prinsen stod inte länge och fumlade med grinden utan fick den upp i en väldig fart och satte till att springa det fortaste han kunde utåt vägen. När han kom fram till de bägge mjölnarne, hörde han rådrotningen skrika:

Mjölhare två,
mal honom i tusende flingor!

Mjölnarne redde sig till att lyda. Men när de kände igen, hvem det var, sade de:

— Nej, inte skola vi löna godt med ondt; han har gett oss varma yllelufvor, förut fingo vi stå barhufvade i blåsten.

De vände åter till sin kvarn, och prinsen

höll i med att springa. När han kom till de bägge huggekarlarne, hörde han rådrottningen skrika:

Huggare två,
hugg honom i tusende flingor!

Huggekarlarne höjde sina yxor och tänkte lyda. Men när de kände igen, hvem det var, sade de:

— Nej, inte skola vi löna godt med ondt; han har gett oss hvassa stålyxor, förut fingo vi stå här och banka med en usel träyxa.

De vände sig till sitt timmerhygge igen, och prinsen fick springa vidare. Strax efteråt kom han till de båda slöjdekarlarne. Då hörde han rå-drottningen skrika:

Täljare två,
tälj honom i tusende flingor!

Slöjdekarlarne höjde sina stålknifvar och voro färdiga att sticka dem i prinsen. Men när de kände igen, hvem det var, sade de:

— Nej, inte skola vi löna godt med ondt; han har gett oss skarpa stålknifvar, förut fingo vi stå och karfva med en usel träknif.

De vände sig till sin slöjd igen och läto prinsen springa vidare. Och han sprang vägen fram och rakt ned i hafvet och stannade inte, förr än han stod hemma hos hafsfrun. Hon såg mäktas förvånad ut, när han hälsade från

hennes syster och lämnade asken med bröllopsakerna i. Men hon höll god min och sade, att han hade gjort sin sak bra; nästa dag skulle hon ställa till bröllop åt honom, lofvade hon.

Prinssen var nu mycket glad. Men på kvällen, när de andra hade gått och lagt sig, kom den vackra Meserimej till honom och sade:

— Nu är hafsfrun storilsken, och i natt äro vi tvungna att ge oss af, om lifvet är oss kärt.

— Det är lättare sagdt än gjordt, svarade Anesidej; jag har i dag pröfvat på, hur lätt det är att löpa bort ifrån sådana där häxor jag.

— Å, alltid blir det någon råd, sade Meserimej. Lofvar du bara att först följa mig till min faders land, så skall jag nog hjälpa dig hem till ditt.

Anesidej svarade, att han inte bättre begärde än att få följa henne hvart hon än toge vägen.

— Gack då ned till stallet, sade Meserimej, och lägg guldsadeln på den svarta hingsten och silfversadeln på det svarta stoet! Vid midnattstiden ge vi oss af. Men först är det litet stök, som jag skall ha för mig här inne.

Prinssen gjorde som hon hade sagt. Han gick

ned till stallet, lade guldsadeln på den svarta hingsten och silfversadeln på det svarta stoet och ställde sig sedan att vänta på den vackra Meserimej.

Under tiden hade Meserimej viktiga saker att bestyra om. Först gick hon in i sin kammar och letade ihop några klutar. Sedan lindade hon tillsammans klutarna, så att hon fick tre små tygdockor. Dem ställde hon rätt upp och ner, den ena midt på golfvet, den andra vid spiseln, den tredje vid tröskeln. Därefter skar hon sig i vänstra lillfingret och lät en droppe blod falla på hvar och en af de tre dockorna, så att de skulle få lif och talförmåga. Till sist förmanade hon dockorna och sade:

— Nu skola ni svara för mig, medan jag är borta.

När allt detta var väl beställt, smög hon sig kvickt ned till Anesidej, som stod och väntade på henne i stallet. Midnattstiden var nu inne, de svängde sig upp i sadlarna, manade på sina hästar och redo med fröjd och gamman ut ur hafsfruns gård.

Flera timmar fingo de rida i fred, utan att någon hade en aning om deras affärd. Men när det led mot ottemål och sjötupparna började gala, vaknade hafsfrun, sträckte på sig och ropade till sin tärna:

Meserimej,
sofver du än?

-- Nej, min fru, jag sopar, svarade den tygdockan, som stod midt på golfvet.

Hafsfrun vände sig då och somnade igen. När hon sofvit en lång stund, började alla sjöhörnorna skrocka. Hon vaknade och ropade till sin tärna:

Meserimej,
sopar du än?

— Nej, min fru, nu gör jag upp eld, svarade den tygdockan, som stod vid spiseln.

Då vände sig hafsfrun på nytt och somnade. När hon sofvit en lång stund, började alla sjöhästarna nere i stallet att gnägga. Hon vaknade och ropade till sin tärna:

Meserimej,
brinner det än?

— Ja, min fru, och om en liten stund är det färdigt, svarade den tygdockan, som stod vid tröskeln.

Hafsfrun vände sig nu för tredje gången och tog sig en liten lur. Men när hon om en stund öppnade ögonen, var det full dager. Hon steg upp och gick in i Meserimejs kammare. Men nog kan det hända, att hon blef något till sig, när hon inte fann något annat där än de tre dockorna, som stodo och starrbligade på

henne med hvar sin blodfläck midt i ansiktet. Hon rusade ner till stallet för att se hur det stod till. Men inte fann hon någon tröst där heller, ty den svarta hingsten var borta, och det svarta stoet var också borta, och härutaf kunde hon förstå, att Anesidej och Meserimej voro sin kos.

— Sådana rymmare! skrek hon. Men det här skola de sannerligen inte ha gjort mig för intet.

Hon ropade på sin bästa trolldräng och befallde honom att sätta efter det fortaste han kunde.

— Skynda dig och sadla min egen bock, som tar hundra mil i hvart steg! sade hon. Rid så bort, och fånga allt hvad du ser, både stort och smått!

Drängen var strax färdig, sadlade hafsfruns bock, satte sig upp på hans rygg och for af så kvickt och lätt som när vinden spelar öfver böljorna.

När nu Meserimej fick höra gny och dön bakom sig, kunde hon förstå, hur det var fatt.

— Hör du, hur det susar? sade hon till Anesidej. Nu är det bäst vi akta oss, för nu är hafsfruns bock ute och lunkar.

I ett ögonblick skapade hon om sig själf och sin fästeman till två små råttor, som

sprungo' och lekte vid vägen. Knappt var detta gjordt, förr än hafsfruns dräng kom farande, så det susade om honom. När han fick se de bägge råttorna, tänkte han för sig själf:

— Inte kan det väl vara de där små krypen, som matmor menade.

Han red ett stycke längre fram, men när han hvarken såg till hingst eller sto, vände han om igen. Hafs-

frun stod ute på sin gård och

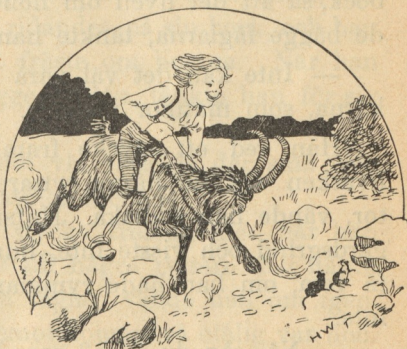
var mycket spänd på att få höra, om han hade prinsen och prinsessan med sig.

— Nå, har du sett dem? frågade hon.

— Nej, jag såg ingenting, svarade drängen, bara ett par små råttor, som lekte bredvid vägen.

— Just dem skulle du ha tagit, skrek hafsfrun; vänd strax om igen och fånga både stort och smått!

Drängen satte sig åter upp på den snabbfotade bocken och for af som en blåst. När

Meserimej hörde gny och dön bakom sig, sade hon:

— Hör du, hur det hviner? Nu är det bäst vi akta oss, för nu är hafsfruns bock än en gång ute och lunkar.

Hon förbytte sig själf och sin käraste till två små fåglar, som flögo af och an i buskarna. Rätt som det var, kom drängen ridande på sin bock, så att det hven om honom. När han såg de bägge fåglarna, tänkte han för sig själf:

— Inte kan det väl vara de där små staccarkarna, som matmor menade.

Han red ett stycke framåt, men när han hvarken såg till några ryttare eller några råttor, vände han tillbaka. Hafsfrun stod vid sin gårdsgrind och visste inte, hur fort hon skulle få veta, om han hade rymmarne med sig eller inte.

— Nå, såg du dem? ropade hon.

— Nej, jag såg ingenting, svarade drängen, bara ett par små fåglar, som flaxade i buskarna.

— Ack, du enfaldiga karl, just dem skulle du ha tagit, skrek hafsfrun; vänd strax om igen och fånga både stort och smått!

Nu var drängen förargad, han med, och han satte sig upp på den snabbfotade bocken

och for af som en ljungeld. När Meserimej hörde gnyet och dönet, sade hon:

— Hör du, hur det brakar? Nu är det bäst vi akta oss, för nu är hafsfruns bock för tredje gången ute och lunkar, så nu få vi inte röra en lem.

Hon skapade på ögonblicket om sig och sin käraste till ett par små träd, som stodo bredvid vägen. Knappt var detta väl beställt, förr än drängen kom ridandes på sin bock, och han for fram, så det fräste om honom. När han nu fick se de bägge träden, tänkte han för sig själf:

— Inte kan det väl vara de där små usla pinnarna, som matmor menade.

Han red ett stycke framåt, men när han hvarken kunde se till några ryttare eller några råttor eller några fåglar, vände han om igen. Hafsfrun sprang emot honom, så otålig var hon.

— Nå, såg du dem? ropade hon på långt håll.

— Nej, jag såg ingenting, svarade drängen, bara ett par små träd, som stodo vid vägrenen.

— Ack, du stora dummerjös, just dem skulle du ha tagit, skrek hafsfrun; sade jag dig inte, att du skulle ta både stort och smått! Nu måste jag själf ge mig af. Hit med boccken och det i blinken!

Hon satte sig upp och rände i väg. Men nu hade Anesidej och Meserimej fått för långt försprång; hon kom just lagom för att få se dem rida upp ur hafvet, och sedan kunde hon inte komma åt dem längre. Men i ilskan knöt hon handen efter Meserimej och lofvade henne lön som förskyldt; hon skulle nog mista sin prins ändå, skrek hon.

När Anesidej såg sig omkring, märkte han, att de hade kommit upp på land alldeles intill den gården, där hans fader bodde. Visst hade han lofvat Meserimej att först följa henne, men när han nu var sina föräldrar så nära, så kunde han väl ändå få göra dem ett litet besök i förbifarten, sade han. Meserimej ville inte höra på det örat, ty hon var rädd att Anesidej skulle glömma henne, så snart han kom ibland sina egna. Men Anesidej lofvade dyrt och heligt, att det skulle han aldrig göra. Till sist kunde hon inte längre stå hans böner emot.

— Låt gå då, sade hon. Men ett måste du lofva mig, i fall du tycker du har något att tacka mig för. Du skall inte säga så mycket som ett enda ord, så länge du är i din faders gård, ty gör du det, så får trolldomen makt med dig igen, och då glömmet du din trogna Meserimej.

Prinsen bad henne stanna där de voro och vänta på honom; han skulle bara visa sig ett ögonblick för sin far och mor och strax vara tillbaka, och inte ett enda ord skulle komma öfver hans läppar, sade han.

Därpå red han upp för strandbacken och in i kungsgården. Hans fader och moder kommo ut och blefvo glada att se honom igen. Men de tyckte han var mycket underlig efter sin långa bortovaro; ty han ville hvarken tala eller svara. Ja, han ville inte en gång stanna utan lagade sig att rida bort med samma. Hur konstigt de än tyckte, att detta var, tordes de ändå inte hålla honom kvar.

Men just som Anesidej skulle rida ut genom gårdsgrinden, kom en hund springande. Det var den gamla Trogen, som alltid hade varit hans käraste lekkamrat. Hunden gaf till ett glädjeskall och hoppade upp på prinsen och slickade hans händer. Då kunde Anesidej inte hålla sig längre.

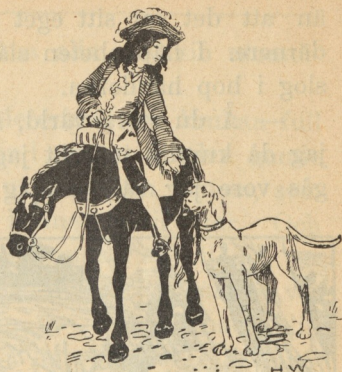
— Å, se Trogen! sade han och klappade hunden på halsen.

I detsamma såg han sig förvånad omkring, som om han vaknade upp ur en svår dröm.

— Men hvad tar jag mig till? sade han. Jag måtte visst inte vara vid mina sinnen. Jag tyckte det var någon som väntade på mig, men

det var ju bara en inbillning.

Därmed sprang han ur sadeln och tog sina föräldrar i famn. De gladdes sig, att han nu var frälst ur sin förtrollning, såsom de menade. Och allt folket fröjdade sig öfver att kungen fått igen sin enda son, som så länge hade varit borta.

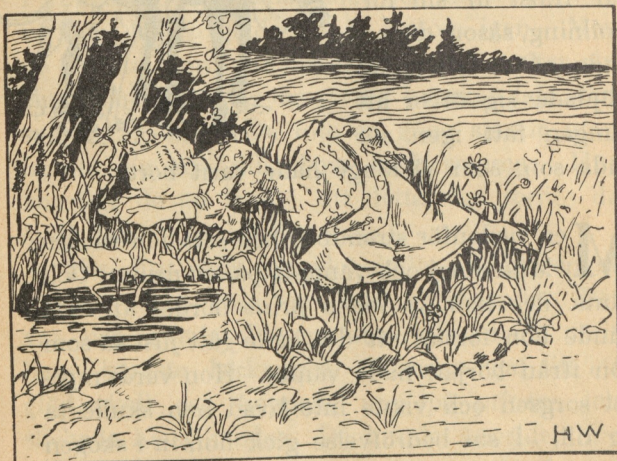

Men nedanför strandbrinken satt den vackra Meserimej och väntade på sin prins. Och vänta fick hon, ty ingen prins hördes af. Då kunde hon förstå, att det hade gått just så som hon ifrån början hade väntat. Hon vardt mycket sorgsen och visste inte hvad hon skulle ta sig till. I sin bedröfvelse gick hon in i skogen ett stycke ifrån vägen och lade sig i gräset vid en källa och grät, som om hennes hjärta skulle brista.

Det var tidigt på morgonen, och just som solen rann upp, kom en torpareflicka ut till källan och skulle hämta vatten. När hon lutade sig ned, fick hon se den vackra Meserimejs bild i källan. Torparflickan kunde inte annat tro,

än att det var sitt eget ansikte, som hon såg därnere. I häpenheten släppte hon krukan och slog i hop händerna.

— Å du stora värld, sade hon, aldrig hade jag då kunnat tro, att jag var så vacker! En gås vore jag väl, om jag nu ginge längre här

i det usla torpet och trälade för min gamla blinda gubbstackare till far. Sönt är jag sannerligen för god till, hädanefter skall det bli annat af.

Utan att vidare fråga efter krukan vände hon ryggen åt både källan och torpet och allt ihop, satte näsan i vädret och spatserade ut i

världen för att förvåna alla med sin utomordentliga fågring.

Men den vackra Meserimej tog krukan full med vatten och gick in i stugan till den gamle blinde torparen och pysslade om honom, som om han hade varit hennes riktiga far. Och gubben kunde inte tro annat, än att det var hans riktiga dotter. Men nog tyckte han det var bra underligt, att hon nu med ens hade blivit så snäll och fått så lena händer och en sådan mjuk stämma.

Och det var inte bara gubben som förvånade sig öfver henne. Allt folket i bygden tittrade på torpareflickan och undrade öfver, att ingen förut hade lagt märke till, hur vacker hon var. Alla unga karlar i trakten gingo och slogo sina lofvar kring torpet, och de djärfvaste vågade sig till och med fram och försökte ställa sig in på alla vis. Men Meserimej höll dem kort och sade inte många ord, och snart vardt det ett allmänt tal, att torparedottern var lika stolt af sig som hon var skön.

Det dröjde inte många dagar, förr än ryktet härom kom till kungsgården. Där fanns det tre hofmän, som tyckte sig vara ena riktiga storkarlar. Och de slogo vad, hvem af dem som först skulle kunna göra den lilla torparetösen kär i sig.

En kväll vandrade den äldste af dem ned till torparestugan. Han hjälpte Meserimej med hennes sysslor och ställde sig in så godt han kunde. När göromålen voro slut, frågade han, om han inte kunde få sitta där och snacka med henne en stund. Meserimej låtsade, som om hon inte hade något däremot. Men rätt som det var, sade hon:

— Ack, det var sant, jag glömde ju skjuta spjället; det måste jag ut och göra, för annars blir det så kallt till natten!

— Å, inte skall du göra det, låt mig i stället gå ut och skjuta till! bad hofmannen.

Han sprang ut och tittade uppåt taket. Ty det var på den tiden, då de hade spjällsluckan utanpå, fästad vid en stång.

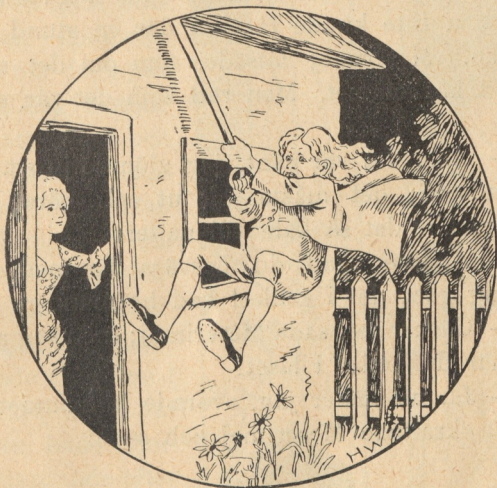
— Men säg mig till, när du håller i spjällstången! ropade Meserimej efter honom.

— Ja, nu håller jag, svarade hofmannen.
Då skrattade Meserimej och sade:

Karl håll spjäll
och spjäll håll karl
ända till ljusan dag!

Hofmannen hängde nu fast vid spjällstången. Denna for upp och ned, och hofmannen for också upp och ned; än slog han i backen, och än dinglade han i luften. Han tiggde och

bad att bli fri, men stängen gick på allt i ett, upp och ned, hela natten igenom. Först när det vardt ljusan dag, slutade den att gå och lät hofmannen komma lös. Han kände sig mörbultad i alla lemmar, men han tycktes ändå

inte behöfva hvila utan skalade i väg det mesta han orkade, alldeles som om stängen varit öfver ryggen på honom. Så snart han kom upp till kungsgården, smög han sig skamflat undan i en vrå, och när de båda andra hofmännen frågade, huru äfventyret hade lupit af, svarade

han inte ett ord. De tyckte sig då förstå, att han måtte ha blifvit riktigt afsnoppad.

Nästa kväll skulle den mellersta hofmannen fresta sin lycka. Han hjälpte Meserimej med hennes sysslor och ställde sig så snäll och rar han någonsin förmådde. När han trodde, att han hade fått flickan riktigt blid, frågade han, om han inte kunde få sitta där en stund och snacka. Meserimej låtsade, som om det varit riktigt kärkommet. Men rätt som det var, sade hon:

— Ack, det var sant, jag glömde ju stänga förstudörren; det måste jag ut och göra, för annars blir det så kallt till natten.

— Å, inte skall du besvära dig med det, låt mig göra det i stället! bad hofmannen.

— Gärna det, sade Meserimej; men säg mig till, när du håller i låset!

— Ja, nu håller jag, svarade hofmannen.

Då skrattade Meserimej och sade:

Karl håll dörr
och dörr håll karl
ända till ljusan dag!

Hofmannen satt nu fast vid dörren. Denna slängde fram och tillbaka, och hofmannen slängde också fram och tillbaka; än smällde han i väggen och än dansade han i luften. Han grät

och tiggde att bli fri; men dörren brydde sig inte det minsta om hans böner, hon glappade bara upp och igen, upp och igen, hela natten igenom. Först när det vardt ljusan dag, slutade hon att slänga och lät hofmannen komma loss. Han kände sig lös i alla leder, men han tycktes ändå inte behöva någon hvila utan skalade i väg med en fart, som om dörren hade kommit dansande efter honom. När han träffade sina båda kamrater, tittade de på honom, och den äldsta af dem frågade, om han möjligen hade sett

till något spjäll. Men han svarade, att det rörde dem inte.

Kvällen därpå skulle den yngste hofmannen å stad och fresta sin lycka. Han hjälpte Meserimej med hennes göromål och gjorde sig så läcker som tänkas kunde. När han trodde, att han riktigt hade vunnit hennes tycke, frågade han, om han inte kunde få sitta där och snacka än en stund. Hon låtsade som om ingenting vore henne kärare. Men rätt som det var, slog hon ihop händerna och sade:

— Ack, det var sant, jag har ju glömt stänga in kalfven; det måste jag ut och göra, för annars ränner han bort för mig.

— A, kära hjärtandes, inte skall du ha besvär med det, låt mig göra det i stället! bad hofmannen.

— Gärna det, sade Meserimej, men kalfven är svår att fånga; säg mig till, när du har honom fast!

— Ja, nu har jag honom, sade hofmannen och tog kalfven i svansen och knep stadigt om.

Då skrattade Meserimej och sade:

Karl håll kalf
och kalf håll karl,
och spring öfver berg
och spring öfver dal
ända till ljusan dag!

Nu blef det en riktig kalfvedans, ty kalfven kesade i väg öfver högt och lågt, öfver stock och sten, och hofmannen hängde efter med näfven om kalfsvansen. Han skrek och

han svor, och han grät och han bad, men ju värre han skrek och svor, ju värre skalade kalfven i väg, backe upp och backe ner, hela natten igenom. När solen rann upp, tvärstannade kalfven, och i samma ögonblick lossnade

hofmannen. Fast han nu kände sig ganska trött, stannade han inte alls för att hvila ut efter sina vedermödor, utan gnodde i väg, som om kalffen kommit sättande efter honom. När han träffade sina bägge olycksbröder, tittade de på honom, och den ena frågade, om han möjligen hade sett till något spjäll, och den andra, om han kanske hade varit i lag med någon dörr. Men han svarade, att det angick dem inte, hvad han hade sett och hvar han hade varit.

Medan allt detta gick för sig, hade kungen och drottningen kommit öfver ens om att Anesidej borde gifta sig. De skickade bud till kungen i riket bredvid och frågade, om han ville gifta bort någon af sina döttrar. Det ville han gärna, och han skickade strax en af dem till påseende. Hon behagade Anesidejs fader och moder väl. Anesidej själf var just inte vidare hågad, men något förhinder visste han inte heller, och för att göra sina föräldrar en glädje lät han dem laga i ordning ett stortligt bröllop.

En dag före bröllopet var han ute med den främmande prinsessan och profvade brudvagnen. En hel hop hofmän följde efter. Just som de skulle fara förbi torpet, där den blinda gubben bodde, blefvo hästarna bångstyriga. De

bräckte tistelstången, sparkade sönder vagnsbotten och rände sin kos, så att ingen kunde få fatt på dem. Hofmännen skyndade fram och försökte sätta ihop tistelstången igen. Men det var som förgjordt; så fort de drogo i stången, sprang hon i bitar. Lika illa var det med vagnsbotten. Hofmännen lade bitarna på sin plats och passade ihop dem riktigt noga, men så fort den främmande prinsessan skulle sätta sig upp, ramlade botten sönder igen. Och inte en bit bättre gick det, när hofmännen försökte sätta andra hästar för vagnen. Så fort de ledes fram, blefvo de bångstyriga och satte i väg, så att karlarne, som skulle hålla dem, ramlade omkull och släpade i smutsen. Det var ett riktigt elände, att den främmande prinsessan skulle råka ut för ett sådant missöde första gången hon var ute för att beskåda sitt blifvande rike.

— Nej, nu måste det bli slut på det här spektaklet, sade prinsen förargad. Är det då ingen som vet, hvar man skall få sig en ny tistelstång och en ny vagnsbotten och en ny häst?

Hofmännen stodo rådvilla och visste ingenting. Men de tre, som hade varit hos Meserimej, sneglade förstulet på hvarandra.

— Å, hvad tistelstången beträffar, sade den

äldste, så torde jag veta råd. Här i torpet bor en flicka, och vill hon låna oss den spjällstängen, som ligger öfver taket, så är jag nära på säker, att den skall hålla, om man också rycker i den aldrig så mycket.

— Med vagnsbotten kunde det väl också bli någon utväg, sade den mellersta. Vill torpareflickan låna oss sin stugudörr, så äro vi hjälpta; den håller, om vi så ställde oss på hela högen.

— Värst är det med hästen, sade den yngste, och någon sådan kan jag inte skaffa. Men om flickan ville låna oss kalfven där, som går och betar i hagen, så svarar jag för, att den kan dra i väg öfver både berg och dal.

Nog var det lite förargligt att behöfva åka efter en spjällstång och att sitta på en gammal stugudörr och dras af en kalf. Men nöden har ingen lag. Prinsen skickade till torpet och bad att få låna spjällstängen och stugudörren och kalfven.

— Gärna det, svarade Meserimej, men inte på annat villkor, än att jag får vara med på bröllopet.

Det villkoret gick prinsen gärna in på, och då fick han strax hvad han begärde. Spjällstängen blef satt som vagnstistel, och hon passade, som om hon hade varit gjord till det bru-

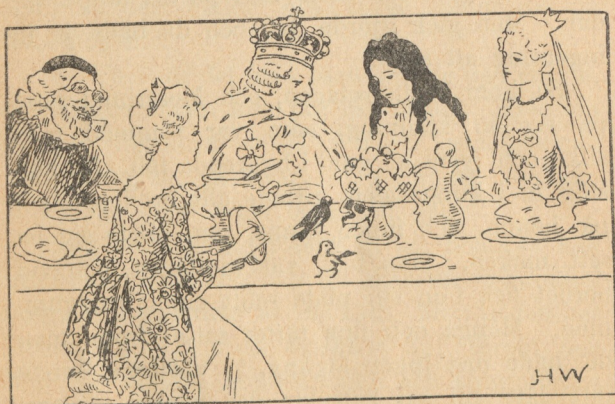
ket. Stugudörren lades i vagnen och satt där så fast, som om hela vagnen hade varit gjuten i ett enda stycke. Och när till sist kalfven spändes för åket, så kan det hända, att det blef lättgång af. Han satte svansen i vädret och kessade i väg öfver högt och lågt. Hofmännen blefvo långt efter, och prinsen och den främmande prinsessan höllo rakt på att tappa andan. Men gick gjorde det, och då hade de ju ingenting att säga.

Så kom bröllopsdagen, och Meserimej satte på sig en klänning, som var sömmad med silke och lyste af guld i hvarenda fäll. Då hon steg in i kungasalen, tittade allt bröllopsfolket på henne, och ingen fanns, som visste sig ha sett maken. Hon blef väl mottagen, och vid bordet fick hon sin plats midt emot brudgummen. Många och fina rätter sattes fram, men de hade just ingen åtgång, ty gästerna kunde inte låta bli att betrakta den vackra torpareflickan utan följde henne med ögonen i allt hvad hon hade för sig.

När gästabudet hade varat en stund, sågo de därför alla, att hon tog upp en liten ask ur klänningsfickan och satte på bordet. Då hon lyfte locket af asken, syntes däri tre små fåglar och tre små guldgryn. Fåglarna hoppade strax ut och flögo midt öfver bordet, till den

plats där brudgummen satt. Anesidej såg på dem och undrade hvad de ämnade göra. Två af fåglarna hade tagit sina guldgryn med sig, men den tredjes korn låg kvar borta i asken. Då öppnade de bägge fåglarna näbbet och kvitterade:

— Se, nu har du varit glömsk igen och

burit dig åt just som Anesidej, när han glömde bort Meserimej.

I samma ögonblick gick det upp som ett ljus för Anesidej. Han lade handen på pannan och kom ihåg sitt löfte. Strax reste han sig och sprang öfver bordet bort till sin trolofvade och tog henne i famn.

— Dig vill jag ha eller också ingen, sade

han, ty du är min rätta fästemo, och det är du, som har frälst mig ur hafsfruns våld.

Det vardt nu en stor uppståndelse, och gästerna sågo med undran på hvarandra. Men prinsen berättade hvad som hade händt honom allt ifrån den stunden, då den snöhvita handen med guldringarna hade dragit ned honom i vattnet, ända till det ögonblicket, då hunden hoppade upp och slickade hans hand. Hvar och en kunde här af förstå, att det var Meserimej och ingen annan, som rätteligen skulle ha Anesidej. Kungen skickade den främmande prinsessan hem till hennes fader igen och bad så mycket om ursäkt, för att de hade besvärat henne i onödan. Men högtidligheterna slutade inte för det, ty Anesidej firade i stället sitt bröllop med Meserimej. På det bröllopet blef det mycket dansadt, och de, som svängde sig ledigast i dansen, voro de tre hofmännen; de hade haft så god öfning och voro så mjuka i kroppen, kan tänka. Och bröllopet räckte länge.

Det varade i dagar,
ja väl uti sju,
och är det inte redan slut,
så varar det ännu.

Askepåten och den lilla råttan.

Det var en gång en bonde, som hade tre söner. De bägge äldsta voro stora och grofva och ena riktiga öfversittare mot hvar och en, som de trodde sig på. Men den yngste var klen till växten och gjorde inte så mycket väsen af sig. Därför voro bröderna kitsliga emot honom och visste inget större nöje än att göra honom förtret. Han teg och gick ur vägen för dem så mycket han kunde. När han var

barn, brukade han gå och sätta sig på spiselhällen, och där roade han sig med att sitta och påta i askan. Men inte en gång i spiseln fick han vara i fred. Bröderna kommo efter och fördärfvade hans lek och kallade honom på gyckel för Askepåten.

— Nej, se där ha vi ju själfvaste Askepåten! skreko de, hvar gång de fingo syn på honom.

När de tre pojkarne voro vuxna, ropade fadern en dag på dem.

— Hör ni, pojkar, sade han, nu tycker jag ni äro så pass gamla, så det kan vara på tiden, att ni gifta er. Ge er därför i väg och leta rätt på hvar sin tös! Men låt mig se, att ni inte ta hvad skräp som helst! När ni fått tag i någon riktigt duktig flicka, så ge henne det här guldäpplet, och kom sedan tillbaka och säg mig till!

Härmed räckte han sönerna hvar sitt guldäpple. De tackade och fingo brådt att göra sig i ordning. De bägge äldsta sprungo strax ner i stallet och sadlade hvar sin häst. De tänkte som det står i ordspråket, att »ridande sven får åkande mö», och ville ta sig ståtliga ut, när de foro på friarefärd. När Askepåten hade tvättat sig och kammat sig och borstat sig fin, gick han också ner till stallet. Bröderna sutto då i

sadlarna och sågo så strama ut som de värsta krigsherrar.

— Nu kan du, Askepåten, få ta den sprakfålen, som är kvar, sade de, men håll hårdt i tyglarna, för annars skenar han och gör dig olycklig!

När de sade detta, skrattade de med full hals. Och Askepåten visste mycket väl, hvad de skrattade åt. Ty sprakfålen var en gammal hästkrake, som var så hvass i ryggen som en såg och så utlevad och svag, så han jämt och nätt kunde flytta på hofvarna.

— Nej, nu måste vi ta oss ett litet förspång, sade bröderna och skrattade igen, annars ränner Askepåten förbi oss som ett inte.

Därmed sporrade de sina hästar och satte af utåt landsvägen, så dammet stod som en hvit sky efter dem.

Askepåten lät upp staldörren och tittade på hästkraken ett tag. Men han var alldeles omöjlig, och inte fanns det heller någon sadel att lägga på honom.

— Jag får väl nöja mig med apostlahästarna då, när det inte är någon annan råd, sade Askepåten och började vandra.

När han hade vandrat både länge och väl, kom han till en stor skog. Där fanns det ingen väg utan bara en smal gångstig. Inga män-

niskor mötte Askepåten, och inga hus kunde han se till. Någonstans skall väl skogen ändå ta slut, tänkte han, och han gick därför friskt på. Men hur han gick, var det ändå likadant, och när det började skymma, visste han inte, hvart han skulle vända sig för att få tak öfver hufvudet. När han såg, att det vardt allt mörkare och mörkare under granarna, kände han sig en smula kuslig.

— Det är märkvärdigt hvad somliga ändå kunna ha det bra, tänkte han. Nu sitta mina bröder på ståtliga kampar och se ut som prinsar, men jag går ensam och larfvar djupt inne i villa skogen. Men inte är det lönt att hänga näbb för det. Jag måste hitta på någonting att muntra opp mig med.

Han körde handen i fickan och fick upp sitt guldäpple och började kasta det mellan händerna. En lång stund gick han och roade sig med denna lek, och han glömde därvid bort all sin bedröfvelse. Men ett tu tre föll äpplet oförvarandes till marken och började rulla. Askepåten böjde sig ned och ville ta upp det. Men det stannade inte utan höll i med att trilla, och ju fortare Askepåten sprang efter, ju fortare trillade äpplet före. Till sist försvann det under en rishög, som låg tätt invid stigen. Askepåten fick brådt med att häfva

och lyfta undan riset, ty han ville för ingen del mista sitt guldäpple. Men »mången hittar annat än det han letar efter», säger ordspråket, och så gick det också Askepåten. När han hade gjort en öppning i rishögen, fann han i stället för äpplet en dörr, som ledde nedåt jorden. Han lyfte på dörrklinkan och kom in i en liten jordstuga. Trångt var där och lågt till taket men fint och putsadt på alla vis. Väggarna voro klädda med brokiga bonader och taksparrarna med hvita hängkläden; på bänkarna voro präktiga dynor; i spiseln brann en eld, och bordet stod dukadt med både fat och koppar. Men ingen människa syntes till.

Askepåten undrade mycket, hvart han var kommen. Han stod till att börja med helt förlägen och tänkte strax gå ut igen. Men först ville han ha igen sitt äpple, och han letade ifrigt under både bord och bänkar. Men inget äpple kunde han se. Han lade sig då på knä för att titta efter. Rätt i detsamma fick han syn på en liten råtta, som satt under ett skåp och var så fin och nätt, så man inte kunde se något rarare. Hon kilade upp på bordet och satte sig midt för Askepåten och såg så vänligt på honom med sina små trinda ögon.

— Välkommen hit, vackra gosse! sade hon. Men hvad ser du så ledsen ut för? Är det

något som fattas dig? Har du inte här allt hvad du behöfver?

Vill du äta, så ät!

Vill du dricka, så drick!

Vill du sitta, så sitt!

När Askepåten hörde råttan tala, nöp han sig i armen för att vara säker på, att han inte drömde. Men hur hårdt han också nöp, blef han inte mer vaken för det: han stod ändå kvar i den lilla jordstugan, och framför honom på bordet satt den lilla råttan och tittade på honom med sina små tindrande ögon.

— Tack skall du ha, svarade han, men jag har hvarken lust att äta eller dricka eller sitta, jag har minsann andra saker att tänka på.

— Hvad kan det vara för saker? frågade den lilla råttan.

— Jo, svarade pojken, nog har jag skäl att vara ledsen och inte glad. Far min har gifvit mig ett guldäpple och sagt åt mig, att jag skulle ge mig ut och fria. Men nu har jag tappat mitt guldäpple, och någon fästemö har jag inte fått tag i. Mina bägge bröder komma hem och tala om att de skaffat sig fästemör, de, och då får jag stackare stå där med skammen.

— Är det inte annat än det, sade den lilla råttan, så blir det väl någon råd. Vet du,

gosse, du kan gärna ta mig till fästemö, jag skall hjälpa dig allt hvad jag kan, och du skall få se, att det skall gå riktigt bra.

Askepåten hade svårt att hålla sig för skratt. Men den lilla råttan såg honom så bevekande i ögonen, att han inte kunde neka, hur galet han också tyckte det var.

— Som du vill då, lilla vän, sade han.

Råttan tog sig en liten polskedans uppe på bordduken, och hon rörde sina små fötter så kvickt och nätt, så pojken tyckte hon var riktigt näpen. Därpå hoppade hon ned, kilade in under skåpet och kom igen med guldäpplet i munnen.

— Här har du både guldäpple och fästemö, sade hon, så nu har du inget att hänga läpp för längre. Sätt dig därför ner och ät och drick och håll till godo med hvad som finns!

Askepåten var liksom litet yr i mössan af allt det märkvärdiga, han såg omkring sig. Men han tyckte inte, det var lönt att grubbla öfver hvad han i alla fall inte kunde begripa. Han slog sig därför ned vid det dukade bordet och åt och drack af hjärtans lust. Medan han det gjorde, sprang den lilla råttan omkring och passade upp honom, allt under det hon pratade och hade de allra toklustigaste infall. När Askepåten var mätt, visade hon honom en präktig bädd

med mjuka silkesbolstrar, där han kunde få hvila ut. Han kröp strax till kojs och sof så sött och mådde så godt, så han tyckte, han aldrig hade haft det hälften så bra.

Nästa morgon, så fort solen sken i öster, steg han upp och redde sig att gå hem. Den lilla råttan hade varit uppe långt förut och lagt i ordning en stadig matsäck åt honom. När han gaf sig i väg, gjorde hon sällskap för att visa honom, hur han skulle hitta rätt. Hon tassade framför honom på stigen, och allt emellanåt vände hon sig om och pratade muntert med honom. När de hade kommit till skogsbrynet, tog hon farväl och bad honom bevakligen, att han för all del inte skulle glömma bort henne.

— Kommer aldrig på frågan, sade Askepåten; tack nu så mycket för husrum och välfägnad, jag skall nog låta höra af mig igen, det kan du lita på.

Härmed vinkade han vänligt åt den lilla råttan och vandrade stigen framåt. Just som han kom ned till landsvägen, redo hans bägge bröder förbi. Han såg mycket väl, att de hade fått ja på sitt frieri, ty de voro så morska och uppymda, att de inte alls lade märke till honom.

När Askepåten kom hem till sin faders gård, sutto bröderna allaredan till bords och skräftade

vidt och bredt om, hur bra de hade skött sig. Hvar de hade kommit, hade de blifvit mottagna som storkarlar, och alla hade varit angelägna att få dem till mågar. Det hade varit riktigt svårt för dem att välja, sade de, men slutligen hade de bestämt sig för ett par förnäma fröknar, som voro alldeles vådligt rika. Just som de skröto som allra värst, fingo de syn på Askepåten, som hade smugit sig in helt stillsamt och ställt sig borta vid dörren.

— Nej, se där ha vi ju själfvaste Askepåten! skreko de. Du har väl fått dig en fästemö du med, eller hur?

— Jo, det slår nog in, svarade Askepåten saktmodigt, fast hon inte är så rik och förnäm, som era måtte vara.

— Nej, har man nånsin hört på maken! skreko bröderna och skrattade med full hals. Askepåten har skaffat sig en fästemö! Det måtte vara en fin en; hon är väl ful som stryk och fattig som en kyrkeråtta, efter hon kan vilja ha en sådan där askmalare till sin herre och man.

— Ja, inte ser hon ut som folk utan mest som en råtta, svarade Askepåten, och något annat än en liten jordkoja i skogen äger hon inte, det jag vet; så det kunna ni ha rätt i.

Bröderna skrattade nu ändå mer åt honom och hans fästemö i jordkojan. Askepåten brydde

sig inte om deras gyckel, utan gick och satte sig på sitt vanliga ställe och började påta i askan igen, och medan han det gjorde, undrade han mycket öfver det märkvärdiga, som hade händt honom ute i skogen. Alla i gården talade bara om de bägge bröderna och deras förnåma giften; ingen brydde sig om Askepåten eller frågade efter, hvad käresta han hade fått.

Det led så en tid bortåt, och en dag hände det sig, att bonden ropade på sina söner igen.

— Nu har jag hört er tala vidt och bredt om era fästemör, sade han, och det har ju varit roligt att höra. Men bra gärna skulle jag också vilja veta, om de äro lika snälla med sina händer, som de äro rika och förnåma. Far nu därför tillbaka och hämta mig hvar sin kaka, som de själfva ha bakat! Då kan jag se, hur pass duktiga de äro.

De bägge äldsta sönerna gingo strax till stallet, lade sadlarna på och redo åstad för att hälsa på sina fästemör. Men Askepåten hade hvarken sadel eller häst utan var tvungen att gå, alldeles som förra gången. Och han var glad ändå, att han slapp ifrån sina bröders ideliga gyckel och speord.

Han gick, och han gick, och aldrig hade

han längtat efter någonting så mycket, som han nu längtade efter den lilla råttan. Hon hade ju följt honom så väl och varit så trefflig. Men allt som han vandrade stigen framåt, rann det honom i sinnet, hur stört omöjligt det måste vara för henne att baka någon sådan där kaka, som hans far hade sagt till om. Vid denna tanke blef han helt sorgmodig, ty han grufvade sig för allt det gyckel, han skulle få höra, när hans bröder kommo hem med präktiga smakekakor, men han hade ingen. Han gick och grubblade öfver detta och visste slutligen inte, om det var lönt att gå fram, eller om det vore rådligast att vända om. Den lilla råttan skulle kanske bli ledsen, om han komme och både henne om något, som hon inte kunde göra. Men till sist tänkte han, att han ändå måste gå fram och träffa sin lilla vän; med kakan fick det sedan gå bäst det ville.

Rätt som han så tänkte, stod han vid rishögen och såg den lilla dörren till jordkojan. Han lyfte på dörrklinkan och steg ned. Där var allt likadant som förra gången. Men den lilla råttan sprang honom strax till mötes och sade:

— Välkommen igen, allra kärasten min! Du trifdes väl bra här sist, hoppas jag. Men hvad är det jag ser, nu är du ju ledsen igen? Hvad

är det, som fattas dig? Se bara så jag har rustat i ordning, för att du skulle få det bra!

Vill du äta, så åt!

Vill du dricka, så drick!

Vill du sitta, så sitt!

— Tack skall du ha, lilla vän, svarade Askepåten, men jag har hvarken lust att äta eller dricka eller sitta, jag har minsann andra saker att tänka på.

— Hvad kan det vara för saker? frågade den lilla rättan.

— Jo, svarade Askepåten, nog har jag skäl att vara ledsen och inte glad. Far min har sagt åt mig att ge mig hit och hämta en kaka, som du själf har bakat, så att han skall få se, hvad du duger till. Men kära hjärtandes, inte kan väl du, som är så liten, baka någon kaka! Mina bägge bröder komma hem och ha med sig fina kakor, de, men jag stackare, jag får stå där med skammen.

— Är det inte annat än det, sade den lilla rättan, så blir det väl någon råd. Vill du bara vara mig trogen, så skall jag nog svänga till en kaka lika bra som någon annan kau. Vänta bara, så skall du strax få se!

Härmed kilade hon ut genom dörren och upp på en stor jordfast sten.

— Hit alla mina små tärnor! ropade hon. Och hvar och en skall ha ett mjölkorn på nosen!

Knappt var detta sagdt, så kom där fram

en sådan oräknelig mängd råttor, att det vimlade om dem, hvart man såg. Hvar enda råtta hade på nosen ett litet mjölkorn, och det lade hon i ett det allra som nättaste lilla tråg. Sedan satte sig hela råttsvärmen i verket; där gjordes upp eld under en liten flat stenhäll, och så började Askepåtens lilla käresta att knåda och älta och kaffla och pigga och

grädda. Hon unnade sig hvarken rast eller ro, förr än hon hade bakat en liten kaka, som var snöande hvit och fin som ett sockerbröd. När kakan var färdig, lade hon den i en duk, och

denna knöt hon ihop och räckte Askepåten. Han tog knytet och var så hjärtans glad, att han inte visste, hvad ben han skulle stå på. Allt hade gått med en sådan fart, så han inte hade kunnat följa det med ögonen, och han visste rakt inte, hur det hade gått till. Men när han kände knytet i sin hand, tyckte han inte, det var lönt att grubbla öfver, hvad han i alla fall inte kunde begripa. Han slog sig därför ned vid det dukade bordet och åt och drack af hjärtans lust. Medan han det gjorde, sprang den lilla råttan omkring och passade upp honom, allt under det hon språkade och hade de toklustigaste infall. När han hade fått sitt lystmäte på mat och dryck, visade hon honom till den präktiga bädden med de mjuka silkesbolstrarna, där han hade legat förra gången. Han kröp strax till kojs och sof så godt, så han tyckte sig aldrig ha haft det bättre i all sin tid.

När det led frampå morgonen och stjärnorna började slockna för dagen, steg Askepåten upp, tog knytet med kakan uti och redde sig till att gå hem. Den lilla råttan hade varit uppe långt förut och lagat till en stadig matsäck åt honom. När han gaf sig i väg, gjorde hon sällskap och tassade framför honom på stigen, och allt emellanåt vände hon sig om och pratade muntert med honom. När de hade kommit till skogs-

brynet, tog hon farväl och bad honom bevek-
ligen, att han för all del inte skulle glömma
bort henne.

— Kommer aldrig på frågan, sade Askepåten;
tack nu så mycket för allt och först och sist
för den rara kakan, jag skall snart låta höra
af mig igen, det kan du lita på.

Härmed vinkade han vänligt åt den lilla
bakerskan och vandrade stigen framåt. Just som
han kom ned till landsvägen, redo hans bägge
bröder förbi. Han såg mycket väl, att de hade
hvar sitt brödknyte under armen, men de voro
så morska och upprymda, att de inte alls lade
märke till honom.

När Askepåten kom hem till sin faders gård,
sutto bröderna allaredan till bords och skräftade
vidt och bredt om sina fästemör; duktigare flic-
kor till att baka fanns det inte i hela världen.
För att visa, att detta inte var skryt, öppnade
de sina knyten och lade sina kakor på bordet.
Alla trängde sig fram och klämde på kakorna
och synade dem både på öfversidan och un-
dersidan, och de voro verkligen så hvita och
fina, så att ingen kunde ha någonting att an-
märka på dem. Just när alla som bäst be-
römde kakorna, fingo de bägge bröderna syn
på Askepåten, som hade smugit sig in helt still-

samt och ställt sig borta vid dörren med sitt knyte i handen.

— Nej, se där ha vi ju själfvaste Askepåten! skreko de. Du har väl också med dig en kaka ifrån din råttkäring, eller hur?

— Jo, det slår nog in, svarade Askepåten helt saktmodigt, fast hon inte kan vara så fin och rar som era.

— Nej, har man nånsin hört på maken! skreko bröderna och skrattade med full hals. Askepåtens fästemo har också bakat en kaka! Det måtte vara en läcker en; för den är väl gräddad i askan, när den skall passa åt dig, din askmalare.

— Ja, någon riktig bakugn hade hon inte, svarade Askepåten, utan hon gjorde upp eld under en liten flat stenhäll i skogen; så det där kanske ni kunna ha rätt i.

Bröderna skrattade nu ändå mer än förut och bådo, att han för all del skulle låta dem se den lilla rättkakakan, som var bakad vid en stenhäll inne i skogen. Askepåten brydde sig inte om deras gyckel, utan tog sitt knyte och räckte det åt fadern. Alla trodde, att de nu skulle få se något riktigt kladd. Men när bonden öppnade knytet, blef det andra bullar af, ty den lilla kakan var snöande hvit och så fin som det grannaste sockerbröd. Alla kände och

vände på den och spärrade upp ögonen af förvåning, ty någonting sådant hade de aldrig förut sett eller hört talas om. Bonden smakade på alla tre kakorna och sade, att Askepåtens fästemö var den, som hade bakat det grannaste brödet, den saken kunde det inte vara något tvifvel om. De bägge äldsta bröderna kunde inte neka till, att det förhöll sig på det viset. Men de gjorde i alla fall sura miner och försökte vara försmädliga.

— Det är väl någon gammal bakekäring, som han har fått tag i därborta i skogen, sade de, och baka är väl nätt opp det enda, hon kan.

Askepåten brydde sig inte om deras speord utan gick och satte sig på sitt vanliga ställe. Medan han satt där och påtade i askan, tänkte han mycket på den lilla råttan och undrade, hur det i själfva verket kunde förhålla sig med henne. Men i hela gården talades det hit och dit om de tre brödernas fästemör och allra mest om Askepåtens.

Det led så åter en tid bortåt, och en dag hände det sig, att bonden ropade sina söner igen.

— Nu har jag sett, hur era fästemör baka bröd, sade han, och det ha de gjort riktigt snällt alla tre, fast Askepåtens förstås har gjort

det bäst. Men bra gärna skulle jag också vilja veta, om de äro lika snälla i slöjd som i bak. Far nu därför tillbaka och hämta mig hvar sin väf, som de själfva ha väft! Då kan jag se, hur pass duktiga de äro i sådana sysslor.

De bägge äldsta bröderna gingo strax till stallet, lade sadlarna på och redo åstad för att hälsa på sina fästämör och få med sig ett prof på deras slöjdkunnighet. Men Askepåten hade hvarken sadel eller häst utan var tvungen att gå till fots, alldeles som de båda förra gångerna. Och han var glad ändå, att han slapp ifrån sina bröders speord och elakheter.

Han gick, och han gick, och aldrig hade han längtat efter någonting så mycket, som han nu längtade efter den lilla råttan. Hon hade ju fägnat honom så väl, och så hade hon bakat en sådan präktig kaka. Men allt som han vandrade stigen framåt, rann det honom i sinnet, hur stört omöjligt det måste vara för henne att väfva en sådan där väf, som hans far hade sagt till om. Vid denna tanke blef han helt sorgmodig, ty han grufvade sig för allt det gyckel, han skulle få höra, när hans bröder kommo hem med granna väfvar, men han hade ingen. Han gick och grubblade öfver detta och visste slutligen inte, om det var lönt att gå fram eller om det vore rådligast att vända

om. Den lilla råttan skulle kanske bli ledsen, om han komme och både henne om något, som hon rakt inte kunde göra. Men till sist tänkte han, att han ändå måste gå fram och träffa sin lilla vän; med väfven fick det sedan gå bäst det ville.

Rätt som han så tänkte, stod han vid ris-högen och såg den lilla dörren till jordkojan. Han lyfte på dörrklinkan och steg ned. Där var allt likadant som de båda förra gångerna. Den lilla råttan sprang honom strax till mötes och sade:

— Välkommen igen, allra kärasten min! Min kaka var väl till nöjes, hoppas jag. Men hvad är det jag ser, nu är du ju ledsen igen? Hvad är det, som fattas dig? Se bara, så jag har rustat i ordning, för att du skulle få det bra!

Vill du äta, så ät!

Vill du dricka, så drick!

Vill du sitta, så sitt!

— Tack skall du ha, lilla vän, svarade Askepåten, men jag har hvarken lust att äta eller dricka eller sitta, jag har minsann andra saker att tänka på.

— Hvad kan det vara för saker? frågade den lilla råttan.

— Jo, svarade Askepåten, nog har jag

skäl att vara ledsen och inte glad. Far min har sagt åt mig att ge mig hit och hämta en väf, som du själf har väft, så att han skall få se, hvad du duger till i slöjd. Men kära hjärtandes, inte kan väl du, som är så liten, väfva någon väf! Mina bägge bröder komma hem och ha med sig fina väfvar, de, men jag staccare, jag får stå där med skammen.

— Är det inte annat än det, sade den lilla rättan, så blir det väl någon råd. Vill du bara vara mig trogen, så skall jag nog svänga till en väf lika bra som en kaka. Vänta bara, så skall du strax få se!

Härmed kilade hon ut genom dörren och upp på den stora jordfasta stenen.

— Hit alla mina små tärnor! ropade hon. Och hvar och en skall ha en silkestråd i munnen!

Knappt var detta sagdt, så kom där fram en sådan oräknelig massa råttor, att det vimlade och myllrade om dem, och Askepåten måste akta sig noga för att inte råka trampa någon af dem på svansen. Hvarenda råtta hade i munnen en fin silkestråd, och den lade hon i en hög tillsammans med alla de andras. Sedan satte sig hela den stora råttsvärmen i verket; där lagades till sländor och bommar och en den allra som nättaste lilla väfstol, och

så blef där ett spinnande och ett spolande och ett surrande och ett bommande och ett varpande, så att Askepåten aldrig hade sett maken. Men hans lilla fästemö satte sig själf i väfstolen och sölfvade väfven och skedade och kastade skottspolen emellan sina små fingrar och trampade tramporna med sina små fötter. Hon unnade sig hvarken rast eller ro, förr än hon hade väft en väf, som var hvitare än den hvitaste snö och finare än det finaste spindelgarn. När väfven var färdig, vek hon ihop den flera gånger och svepte den mycket nätt och stoppade in den i en liten körsbärskärna. För att den inte skulle kunna ta skada, lade hon sedan körsbärskärnan i en hasselnöt, och hasselnöten lade hon i en valnöt, och valnöten räckte hon åt Askepåten. Han tog den och var så hjärtans glad, att han inte visste, hvad ben han skulle stå på. Allt hade gått med en sådan fart, så han inte hade kunnat följa det med ögonen, och han visste rakt inte, hur det hade gått till. Men när han kände valnöten i sin hand, tyckte han inte det var lönt att grubbla öfver hvad han i alla fall inte kunde begripa. Han slog sig därför ned vid det dukade bordet och åt och drack af hjärtans lust. Medan han det gjorde, sprang den lilla råttan omkring och passade upp honom, allt under det

hon språkade och hade de toklustigaste infall. När han var mätt, visade hon honom till den präktiga bädden med de mjuka silkesbolstrarna, där han hade legat de båda förra gångerna. Han kröp strax till kojs och sof så godt, så han tyckte sig aldrig ha haft det bättre i all sin tid.

Tidigt på morgonen, det första dager vardt ljus, sprang Askepåten upp, stoppade valnöten i fickan och redde sig till att gå hem. Den lilla råttan hade varit uppe långt förut och lagat i ordning en stadig matsäck åt honom. När han gaf sig i väg, gjorde hon sällskap och tassade framför honom på stigen, och allt emellanåt vände hon sig om och pratade muntert med honom. När de hade kommit till skogsbrynet, tog hon farväl och bad honom bevekligen, att han för all del inte skulle glömma bort henne.

— Kommer aldrig på frågan, sade Askepåten; tack nu så mycket för allt och först och sist för den rara väfven, jag skall snart låta höra af mig igen, det kan du lita på.

Härmed vinkade han vänligt åt den lilla väfverskan och vandrade stigen framåt. Just som han kom ned till landsvägen, redo hans bägge bröder förbi. Han såg mycket väl, att de hade hvar sin väfbunt under armen, men

de voro så morska och upprymda, att de inte alls lade märke till honom.

När Askepåten kom hem till sin faders gård, sutto bröderna allaredan till bords och skräftade vidt och bredt om sina fästemör; duktigare flickor till att väfva fanns det inte i hela världen. För att visa, att detta inte var skryt, rullade de upp sina väfbuntar och bredde ut tyget på stora bordet. Alla trängde sig fram och tummade och ströko och synade väfvarna både på rätan och afvan, och de voro verkligen så jämna och vackra, så att ingen kunde ha någonting att anmärka på dem. Just när alla som bäst berömde väfvarna, fingo de bägge bröderna syn på Askepåten, som hade smugit sig in helt stillsamt och ställt sig borta vid dörren med handen om valnöten, som han hade i fickan.

— Nej, se där ha vi ju själfvaste Askepåten! skreko de. Du har väl också med dig en väf ifrån din gamla bakekåring, eller hur?

— Jo, det slår nog in, svarade Askepåten helt saktmodigt, fast den inte kan vara så fin och jämn som era.

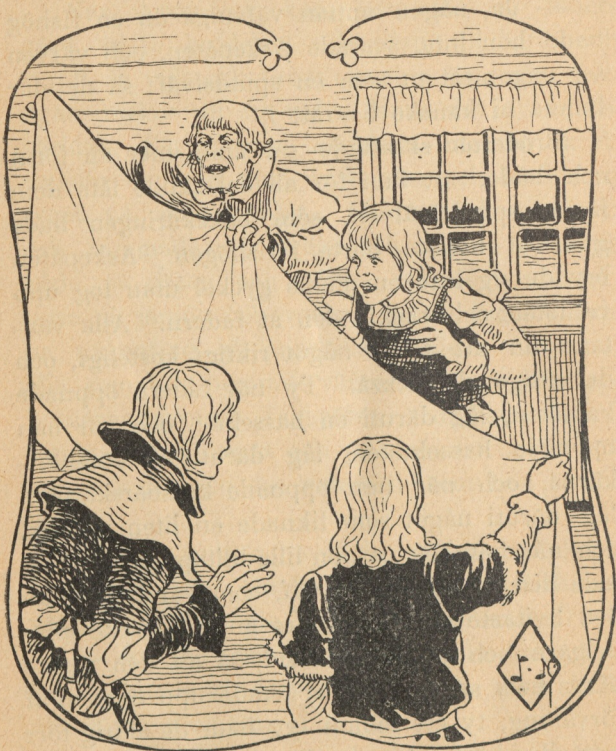
— Nej, har man nånsin hört på maken! skreko bröderna och skrattade med full hals. Askepåtens fästemö har också väft en väf! Det måtte vara en fin en; den är väl bara af ris

och spindelväf, när hon har gjort den där ute i skogen!

— Ja, någon annan väfstuga än en rishög hade hon inte, svarade Askepåten, och väfven ser nog mest ut som en spindelväf; så det där kunna ni kanske ha rätt i.

Bröderna skrattade nu ändå mer än förut och bådo, att han för all del skulle låta dem få se spindelväfven, som bakekaringen hade gjort åt honom borta i rishögen. Askepåten brydde sig inte om deras gyckel utan tog upp valnöten och räckte den åt fadern. Alla väntade nu att få se något riktigt kosteligt, och det fingo de också. Ty när fadern öppnade valnöten, låg däruti en hasselnöt, och när han öppnade hasselnöten, låg däruti en körsbärskärna, och när han öppnade körsbärskärnan, låg däruti något som liknade en liten ulltapp, och när han tog ut den lilla ulltappen, så vecklade den ut sig till en väf, som var hvitare än den hvitaste snö och finare än det finaste spindelgarn och så vid och sid, så att den räckte öfver hela salen. Alla spärrade upp ögonen af förvåning, ty ett sådant tyg hade de aldrig förr sett eller hört talas om. Bonden lade ihop konstverket så nätt han kunde och sade, att Askepåtens fästemö var den, som hade väft den gran-naste väfven, den saken kunde det inte vara

något tvifvel om. De bägge äldsta bröderna kunde inte neka till att det förhöll sig på det

viset. Men de gjorde i alla fall sura miner och försökte vara försmädliga.

— Det är väl någon gammal väfpiga, som

han har fått tag i därborta i skogen, sade de, och väfva och baka är väl nätt opp det enda hon kan.

Askepåten brydde sig inte om deras stickord utan gick och satte sig på sitt vanliga ställe. Medan han satt där och påtade i askan, tänkte han på den lilla råttan och undrade, hur det i själfva verket kunde förhålla sig med henne. Men i hela gården talades det inte om någonting så mycket som om Askepåten och hans käresta, och alla undrade, hvad människa det egentligen kunde vara.

Så led det åter en tid bortåt, och en dag ropade bonden på sina söner igen.

— Nu har jag sett, hur era fästemör kunna baka och väfva, sade han, och det ha de gjort riktigt snällt alla tre, fast Askepåtens förstås har gjort det bäst. Men bra gärna skulle jag också vilja veta, hur de se ut. Far nu därför tillbaka och hämta dem hit! Sedan skall jag säga, hvem som är den vackraste.

De bägge äldsta bröderna gingo strax till stallet, lade sadlarna på och redo åstad för att hämta sina fästemör. Men Askepåten hade hvarken sadel eller häst utan var tvungen att gå till fots, alldeles som han tre gånger förut hade fått göra. Och han var glad ändå, att

han slapp ifrån sina bröders stickord och elakheter.

Han gick, och han gick, och aldrig hade han längtat efter någonting så mycket, som han nu längtade efter den lilla rättan. Hon hade ju fägnat honom så väl, och så hade hon bakat en sådan präktig kaka och väft en sådan fin väf. Men allt som han vändrade stigen framåt, rann det honom i sinnet, hur stört omöjligt det var för honom att komma hem till fadern och bröderna med en liten rätta och bekänna, att det var med henne, som han var förlofvad. Vid denna tanke blef han helt sorgmodig, ty han grufvade sig för allt det gyckel, han skulle få höra, när hans bröder kommo hem med sina förnäma fröknar, men han bara hade en liten rätta. Han gick och grubblade öfver detta och visste slutligen inte, om det var lönt att gå fram eller om det vore rådligast att vända om. Den lilla rättan skulle kanske bara bli ledsn, om han komme och både henne om något, som hon inte kunde göra, utan att hon på samma gång gjorde både sig och sin fästeman till ett åtlöje. Askepåten saktade sina steg, och ju mer han grundade på saken, ju ängsligare kände han sig. Men till sist tänkte han, att han ändå måste gå fram och råka sin

lilla vän. Med förevisningen fick det sedan gå bäst det ville.

Rätt som han så tänkte, stod han vid ris-högen och såg den lilla dörren till jordkojan. Han lyfte på dörrklinkan och steg ned. Där var allt likadant som de tre förra gångerna. Den lilla råttan sprang honom strax till mötes och sade:

— Välkommen igen, allra kärasten min! Min väf var väl till nöjes, hoppas jag. Men hvad är det jag ser, nu är du ju ledsen igen? Hvad är det, som fattas dig? Se bara, så jag har rustat i ordning, för att du skulle få det bra!

Vill du äta, så ät!

Vill du dricka, så drick!

Vill du sitta, så sitt!

— Tack skall du ha, lilla vän, svarade Askepåten, men jag har hvarken lust att äta eller dricka eller sitta, jag har minsann andra saker att tänka på.

— Hvad kan det vara för saker? frågade den lilla råttan.

— Jo, svarade Askepåten, nog har jag skäl att vara ledsen och inte glad. Far min har sagt åt mig, att jag skulle ge mig hit och ta dig med, så att han skall få se, hurdan du är. Men kära hjärtandes, hur skall det bli, när han och hela min släkt få höra, att jag inte

har någon annan brud än en liten råtta? Mina bägge bröder komma och ha med sig sina fina och förnäma fästämör, de, men jag stackare, jag får stå där med skammen.

— Är det inte annat än det, sade den lilla råttan, så blir det väl någon råd. Vill du bara vara mig trogen, så skall jag nog fiffa upp mig, så du inte skall behöfvas skämmas så värst mycket. Vänta bara till i morgon bittida, så får du se! Men i kväll skall du slå bort alla sorger och bedröfvelser. Sätt dig nu ned och var vid godt mod, och låt mig sörja för resten!

Askepåten visste inte en smul, hur hon tänkte bära sig åt. Men han tyckte inte det var lönt att grubbla öfver hvad han i alla fall inte kunde begripa. Han slog sig därför ned vid det dukade bordet och åt och drack af hjärtans lust. Medan han det gjorde, sprang den lilla råttan omkring och passade upp honom, allt under det hon pratade och hade de allra toklöstigaste infall. När Askepåten var mätt, visade hon honom till den präktiga bädden med de mjuka silkesbolstrarna, där han hade legat tre gånger förut. Han kröp strax till kojs, och när han hade somnat, drömde han, att han hade fått ett mycket bättre gifte än någon af bröderna.

Men när han vaknade nästa morgon och

tänkte på hvad som den dagen skulle ske, kände han sig lika ängslig igen. Han steg upp och redde sig i ordning och frågade den lilla råttan, om hon var färdig att följa med.

— Ja, svarade hon, bara jag först får ta på mig mina bröllopskläder.

När Askepåten hörde henne säga så, kunde han inte låta bli att dra på munnen, hur olycklig han också kände sig.

— Jo, det här skall just bli en underlig färd! tänkte han för sig själf.

Men högt sade han ingenting, ty han var rädd, att den lilla råttan skulle bli ledsen, om han på något sätt gjorde narr af henne.

Den lilla råttan själf tycktes inte alls vara ängslig. Hon kilade ut genom dörren och upp på den stora jordfasta stenen.

— Hit alla mina små tärnor! ropade hon. Och hvar och en skall ha ett råttskinn i munnen!

Knappt var detta sagdt, så kom det fram en sådan oräknelig massa råttor, att det riktigt vimlade och myllrade och möljade om dem, och Askepåten tordes inte ta ett steg, för att han inte oförvarandes skulle råka trampa någon af dem på svansen. Hvarenda råtta hade i munnen ett råttskinn, och hvartenda råttskinn skulle Askepåtens fästemo ha på sig. Det blef

ett fasligt bestyr, men de krängde verkligen på henne skinn efter skinn, det ena utanför det andra, tills slutligen hela förrådet hade gått åt. Men då var hon också så tjock, att hon hvarken orkade stå eller gå, utan hennes tärnor måste vända och handtera henne allt efter som hon befalld dem.

När hon var färdigklädd, hade hon dem först att bära fram en silfversked. Vid skedskaftet lät hon dem sedan spänna tolf stora tordyflar. Frammanför dem sattes fjorton loppor, som skulle vara förtruppen, och vid sidan om skeden ställdes sex småråttor, som hade att passa på bruden. När allt detta var i ordning, lät hon lyfta upp sig i skeden och gaf befallning, att hela härligheten skulle sättas i gång. Och torbaggarna till att springa och lopporna till att hoppa och råttorna till att kila, och så bar det af i fullt fläng öfver både berg och backar. Men Askepåten gick bredvid och såg på, och ömsom skrattade han och ömsom grät han, så ynkligt och löjligt tyckte han det var. När tåget kom fram till landsvägen, så kunde ju hans bröder när som helst få se det, sade han till sig själf. De skulle förstås komma farande där med sina förnäma fröknar, och Askepåten ville hellre vara död än höra deras speord om

hans tordyflar och loppor och råttor och om den lilla tjocka klunsan, som satt och åkte i silfverskeden.

Rätt som det var kommo de till en bäck,

som rann norrut genom skogen. Öfver bäcken gick en spång, och hela brudtåget for ut på spången. Men midt på denna tvärstannade alla. Den lilla tjocka råttan vältrade sig ur skeden och blef sittande på spången.

— Här har du ett svärd, sade hon, sväng det och hugg af skaftet på skeden!

I samma ögonblick kände Askepåten, att han höll ett svärd i sin hand. Han svängde det och högg till skedskaftet allt hvad han orkade. Då skedde det något märkvärdigt. Skeden plumsade i bäcken, så att vattnet stänkte, och i detsamma kom på andra sidan upp en den allra grannaste sjuglasvagn, en sådan som kejsare och kungar bruka åka uti. Den glimmade af både guld och silfver; tolf apelkastade fålar voro spända för tistelstången, och fjorton brudsvenner, som voro klädda på det allra kostbaraste, redo framföre. Askepåten vardt utom sig af förvåning och såg frågande på den tjocka råttan, som satt kvar på spången och hade de sex småråttorna bredvid sig.

— Sväng nu ditt svärd igen, sade hon, och hugg hufvudet af mig också!

Nej, detta ville Askepåten rakt inte göra; därtill tyckte han allt för mycket om sin lilla trolofvade, fast hon inte annat var än en råtta. Men hon bad honom bevekligt, att han för allt i världen ville vara så snäll och hugga hufvudet af henne; annars ginge det aldrig väl. Askepåten stretade emot i det längsta, men när hon grät och tiggde och bad, tyckte han till sist han var tvungen att göra henne till viljes.

Han svängde därför sitt svärd och högg till med sådan kraft, att eggen gick igenom alla rått-skinnspälsarna på en gång. Just som hufvudet dansade af, ramlade både den tjocka råttan och de sex småråttorna ner i bäcken, så det sade skvalp efter dem. Men i samma ögonblick kom där upp på stranden en prinsessa, som var så fager som Guds klara dag. Hennes kläder voro af silke och skarlakan, på håret bar hon en guldkrona, i handen höll hon Askepåtens lilla guldäpple, och rundt omkring henne stodo sex de allra nättaste brudtärnor.

Askepåten vardt så till sig af häpnad, att han inte visste, om han drömde eller var vaken. Men han fick inte länge stå och förundra sig, ty prinsessan sprang fram och tog honom om halsen och kysste honom.

— Tack, tack, kära du, för du högg hufvudet af mig! sade hon. Hade du inte det gjort, så hade jag aldrig blifvit befriad ifrån min förtrollning. Nu är jag prinsessa igen, som jag förr har varit, och du skall bli min herre och man.

Hon tog honom vid handen och ledde honom fram till den granna vagnen. Där satte hon sig uti, och Askepåten steg upp och satte sig vid hennes sida. Sedan bar det af i fyr-språng allt hvad tygen höllo, och hvar de foro

fram, glimmade det af vagnen och guldets och ädelstenarna, så att det lystes i skogen.

När de kommo fram till gården, där Askepåtens far bodde, voro de bägge äldsta bröderna allaredan hemma och hade med sig sina fästemoer. Dessa sågo mycket skapliga ut, och fadern tyckte, att bröderna hade gjort ett ganska bra val. Nu väntade de bara på Askepåten, och alla voro nyfikna att få se, hvad det kunde vara för en gammal käring, som han hade skaffat sig därute i jordkojan borta i skogen.

Just som de började bli otåliga, hörde de ett fasligt galopperande ute på vägen. Genom fönsterna kunde de se en hel mängd ryttare och hästar och ett stort moln af damm, och genom molnet glimmade fram en vagn, som var af guld och silfver och hade stora slipade fönsterglas. Då trodde de, att det var kungen, som for förbi, och skyndade ut på gården för att bättre kunna se härligheten. Men när det granna åket kom midt för, gjorde det en sväng och körde in genom grinden rätt fram till förstuddörren. Alla undrade, hvad det var fråga om, och än mera undrade de, när den fagra prinsessan steg ur med guldkrona på hufvudet och guldäpple i handen. Och när de sedan togo sina ögon ifrån prinsessan och började betrakta den unga mannen vid hennes sida, blefvo de

utom sig af häpnad. De bägge bröderna stirrade på honom, alldeles som de nyss hade fått ögon.

— Nej, det är ju själfvaste Askepåten! mumlade de för sig själfva och vände sig bort — kan tro att guldskenet gjorde dem ondt i ögonen.

Men Askepåten tog sin far och bröderna i hand och visade dem sin unga brud, och på brödernas fästemör hälsade han också. Det vardt nu en stor uppståndelse i stugan, och alla talade i munnen på hvarandra. Men det som det vardt minst tal om, det var hvilken-dera fästemön som var den vackraste.

När de hade lugnat sig en smula, sade prinsessan, att hon längtade hem.

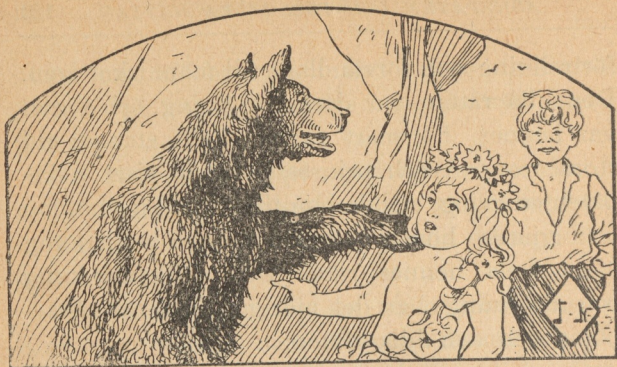
— Tycker du, min vän, som jag, så fara vi nu tillbaka till vår lilla jordkoja igen, sade hon.

— Gärna det, svarade Askepåten; bättre än där har jag aldrig haft.

De togo farväl af hela släkten och stego upp i sin gyllene vagn. Sedan satte de af i fyrsprång allt hvad tygen höllo. Men genom skogen gick det nu en bred körväg, och öfver bäcken ledde en bro, och när de kommo fram till det stället, där rishögen låg, var där ingen rishög alls utan i stället ett stort slott. Alla de oräkneligt många råttorna voro nu lösta ur sin

förtrollning och förvandlade till människor igen. Den lilla råttan var deras drottning, och slottet var hennes. Så snart vagnen hade stannat vid stora trappan och prinsessan hade visat Askepåten omkring, ställde hon till ett ståtligt bröllop och gjorde honom till sin man och till kung öfver hela hennes rike. Och ståtligare kung och drottning har det aldrig funnits än Askepåten och den lilla råttan.

Pojken och näcken.

Det var en gång tre bröder, som skulle ärfva sina föräldrar. Mycket var det inte att dela på, men inte heller gick delningen så rätt till, ty äldsta pojken tog stugan, den mellersta tog lösöret, och sedan fanns det åt den yngsta inte mer kvar än lite bast, som låg i en vrå.

Det blir väl bra till något, tänkte han, och så gjorde han sig snaror af bästet. Med dem fångade han djur, först en ekorre och därefter en hare. Sedan gick han till en sjöstrand, där en

björn låg i ide. Pojken satte sig på stranden och knöt en snara, som han skulle fånga björnen med. Då fick näcken se honom och vardt nyfiken. Han skickade sin son, lillnäcken, upp för att fråga, hvad den främmande skulle göra med det där repet, han höll på och snodde. Jo, han skulle snöra ihop sjön, svarade han, så att ingen skulle kunna komma upp därur. Lillnäcken sprang och talade om detta för sin far.

— Gå tillbaka igen, sade då näcken, och fråga, om han kan hoppa i kapp med dig i träden, och när du har hoppat i fatt honom, så skall du skuffa ner honom i sjön, och så bli vi af med honom.

Lillnäcken gjorde som sagdt var.

— Själf vånnar jag inte, svarade pojken, men jag har en liten pys, och har han lust att kappas med dig, så skall han få.

Härmed släppte han ekorren lös, och när lillnäcken skulle ta fatt honom, vardt han långt efter. Han sprang till sin far och talade om, hur det hade gått.

— Gå tillbaka igen, sade då näcken, och fråga, om han kan springa i kapp med dig på marken, och när han blir trött, så skall du dra honom hit, så bli vi af med honom.

Lillnäcken gjorde som sagdt var.

— Självf vånnar jag inte, svarade pojken, men jag har en pys, som är litet större än den förra, och har han lust att kappas med dig, så ser jag det gärna. När han blir trött, får jag väl omaka mig själf.

Härmed släppte han haren lös, och haren gnodde i väg, så lillnäckens knappt kunde se skynten af hans långa öron. När näcken fick höra detta, sade han:

— Gå tillbaka igen och fråga, om han vill brottas med dig, och när du får honom under dig, skall du dra honom i sjön, så bli vi af med honom.

Lillnäckens gjorde som sagdt var.

— Självf vånnar jag inte, svarade pojken, men är du lysten, så kan du brottas med gamla farfar; han ligger där i hålan. I förstningen är han kanske litet dåsig, men ger du honom en örfil, så blir han nog piggt på det.

Lillnäckens gick till lyan och frågade, om inte gamla farfar ville komma ut och ta ett nappatag. Men björnen iddes inte röra sig utan bara småbrummade.

— Seså, inte något murr! sade lillnäckens och gaf honom en ordentlig sittopp.

Björnen reste på sig och slog ramen i lillnäckens axel, så att han vek sig i knäna. Han sprang ut till far sin och sade:

— Han måtte vara fasligt stark, för han har en gammal farfar, som är så stark, så när han slog mig på axeln, höll jag rakt på att gå i kras.

— Jaså, är han en så farlig karl? sade näcken. Då är det bäst du går upp och frågar, hur mycket pengar han vill ha för att lämna oss i fred.

Lillnäcken gjorde som sagdt var.

— Hatten full, svarade pojken och satte sin hatt på marken.

Lillnäcken sprang tillbaka och hämtade så mycket som behöfdes. Men under tiden skar pojken ett hål på hattkullen och gräfdde en grop under. När lillnäcken kom igen och öste pengar i hatten, runno de ner i gropen. Han måste då ge sig af till far sin efter fler.

— Det förslog inte mer än jämt till botten-skyla, sade han.

— Ta en hel fjärding, svarade näcken; det måtte väl hinna till, men säg honom, att det är nära på allt hvad jag har.

Lillnäcken tog fjärdingen och lämnade den. Då vardt pojken nöjd och gick hem till stugan. När bröderna fingo se, hvad han hade, gjorde de stora ögon.

— Hur i alla världens tider har du fått så mycket pengar? frågade de.

— Jo, genom djurfångst, svarade pojken; när ni inte lämnade mig annat än en knippa bast, så började jag fånga djur, och på det sättet har jag blifvit så här rik.

— Ta då hela stugan och ge oss lite bast! sade de.

Pojken lät dem göra som de ville. De knöto snaror och gáfvo sig ut och började fånga djur. Och det hålla de på med än i dag. Men inte vet jag, om de ha blifvit något rikare med sitt bast.

Pojken med fiolen.

Det var en gång en gumma, som hade en enda son. Hon bodde i en riskoja och var mycket eländig och fattig. Mången god dag visste hon inte, hvar hon skulle ta brödbiten ifrån. När pojken var något till års, gick hon med honom till en gård långt borta i världen. Där fick han ta tjänst, och hans göra var att valla fä.

När han hade tjänt första året, fick han en ett-öring i lön. Lika mycket fick han det andra året också, och sammanledes det tredje. När han hade fått dessa tre stora årslöner, sade han farväl, ty nu skulle han gå hem till sin gamla mor och visa henne, hvad han hade bekommit.

Gick han så vägen fram och trallade och var glad.

— Lycklig jag! sade han. Jag har tjänt i tre år och fått en ett-öring hvar år. Lycklig jag!

Som han gick och trallade detta, mötte han en gammal gumma. Hon såg, att han var glad, och hörde, att han hade tre stycken ett-öringar.

— Å du gosse lilla, sade hon, ge mig en, du som är så snäll!

— Å ja, svarade pojken, det kan väl vara billigt.

Därmed gaf han henne en ett-öring. Hon neg, och han nickade, och så var hon borta. Nu hade pojken inte mer än två slantar igen. Men han gick ändå på och trallade och var glad.

— Lycklig jag! sade han. Jag har tjänt i tre år och fått en ett-öring hvar år. En har jag gett bort, men två har jag kvar. Lycklig jag!

Som han höll på med detta, mötte han än

en gång en gammal gumma. Hon såg, att han var glad, och hörde, att han hade två stycken ettöringar.

— Å du gosse lilla, sade hon, ge mig den ena, du som är så snäll och frikostig!

— Å ja, svarade pojken, det kan väl vara billigt.

Därmed gaf han henne den ena ett-öringen. Hon neg, och han nickade, och så var hon borta. Nu hade pojken inte mer än en enda slant kvar. Men han gick i alla fall på som förut och trallade och var glad.

— Lycklig jag! sade han. Jag har tjänt i tre år och fått en ett-öring hvart år. Två har jag gett bort, men en har jag kvar. Lycklig jag!

Som han höll på med detta, mötte han för tredje gången en gammal gumma. Hon såg, att han var glad, och hörde, att han hade en ett-öring.

— Å du gosse lilla, sade hon, ge mig den där, du som är så snäll och frikostig och har ett så godt hjärta!

— Å ja, svarade pojken, det kan väl vara billigt.

Därmed gaf han gumman den enda slanten, han hade kvar. Hon neg, och han nickade, och så var hon borta.

Men då pojken såg, att han inget hade i behåll, slutade han upp med att tralla, och när han hade gått ett stycke väg, brast han i gråt och kände sig så olycklig, som han aldrig förr hade varit. Ty det rann honom i sinnet, hur ondt han under alla tre åren hade slitit och hur han hade rifvit sönder sina kläder, medan han gick vall i skog och fjäll. Nu hade han förstört sina löner och ägde inte så mycket, så han kunde köpa sig lite bötetråd att laga sina kläder med. När han kom hem till sin fattiga mor, skulle han nog få en väldig hop bannor och kanske huden full med stryk till på köpet. Han miste lusten att gå fram, satte sig på en sten och grät bitterligen.

Bäst han sörjde, hörde han någon, som sade:

— Hvad sitter du här och gråter så bitterligen för?

Han tittade upp och såg, att det var en gammal krokig gumma, som stod framför honom.

— Å, jag må väl gråta, svarade han, för jag har tjänt i tre år och inte fått mer än tre ett-öringar i lön. Dem har jag låtit narra ifrån mig, den ena efter den andra, och nu får jag så många bannor, när mor får veta om det.

— Gråt inte du, gosse lilla, sade gumman, för det är jag, som har fått dem.

— Ä, det är det väl inte, svarade pojken.

— Jo då, sade gumman, och nu skall du få önska dig en önskan för hvar slant — hvilken du vill.

— Det var bra, sade pojken; slår det bara in, så skall jag aldrig sörja mina ett-öringar mer. Men hvad skall jag nu önska? Jo, det första är en penningpung, och den skall det aldrig tryta pengar i. Det andra är en fiol, och den skall vara på det viset, att allt hvad jag vill skall dansa, så skall det dansa. Det tredje jag vill ha är en bössa, och allt hvad jag vill skall dö, det skall dö, bara det hör smällen, när jag skjuter med bössan.

— Det där var inte så galet önskad, sade gumman, och eftersom du var så snäll, så du gaf mig alla ett-öringarna, så skall du få dina önskningar uppfyllda.

I samma stund låg penningpungen i pojakens ficka, öfver hans axel hängde en bössa, och under armen höll han en fiol.

— Tack skall ni ha, sade han; nu är jag inte rädd för att råka mor.

Så tog han gumman i hand och gick. När han kom hem, talade han om, hvad som hade händt, och visade, hvad den krokiga gumman hade gifvit honom.

— Bössan och fiolen äro då bara slarf, sade modern, men penningepungen kanske det kan vara någon välsignelse med. Låt mig nu se, om du får så många pengar i din pung, som du skryter af. Då skall jag strax gå in till staden och köpa oss en kaka och lite mjölk till kvällsmat.

— En kaka och lite mjölk! sade pojken. Nej tack, köp hellre en tunna råg och fyra pund fläsk i första dasken; det kan något förslå.

— Din tosing, svarade modern, vore godt om jag kunde få pengar till det jag sade; låt mig nu se, hur det går med det!

— Skall ske, sade pojken; håll bara upp ert förkläde, mor!

Gumman gjorde så. Pojken lyfte upp penningepungen och höll honom öfver förklädet, och silfverslantarna riktigt forsade fram, så att förklädet blef fullt med samma.

— Stopp nu! ropade modern. Det är bäst att spara hvad som är öfver till en annan gång.

— Nu kan ni gå med de där slantarna och köpa hvad jag bad, sade pojken; men lej er en skjuts till att köra hem det med! När ni kommer tillbaka, skall ni få mer.

Gumman höll ihop förklädet med båda händerna och gaf sig i väg till staden. Där köpte

hon en tunna råg och fyra pund fläsk. Men när de voro betalda, hade hon ändå det mesta af pengarna kvar. Då tyckte hon, att hon gärna kunde kosta på sig litet mer. Hon vandrade omkring och tittade på hvad som fanns i handelsbodarna, och hvar hon såg något, som hon tyckte om, strax dök hon ner med fingrarna i förklädet, drog upp en näfve silfverpengar och köpte det. Längre drog det inte om, förr än alla människor började titta på henne.

— Hvad i alla dagar är det åt den gamla fattiga kärigen? sade de. Männ tro hon kan ha fått sina pengar på ärligt vis?

Till sist fick borgmästarn veta om det, och han kunde inte annat tro än att någon stor stöld var begången. Han klädde sig därför i sina tjänstekläder, tog med sig ett par starka vakt-knektar, gaf sig med dem efter gumman och lät i kungens namn häkta henne. Hon stretade emot och skrek, att hon ingenting ondt hade gjort; pengarna hade hon fått af sin herr son, sade hon. Men borgmästarn förmanade henne allvarligen att inte komma med sådana orimliga historier utan genast bekänna sanningen; försökte hon slingra sig och narras, så skulle hennes straff bara bli så mycket värre. Gumman grät och bedyrade sin oskuld, men det hjälpte inte. Borgmästarn lät föra henne hem till sig och skie-

kade ut bud öfver hela staden, att alla dess invånare skulle komma och vara med om rannsakingen.

Detta var inte taladt för döfva öron, borgmästarns storstuga vardt proppfull, och de, som inte fingo rum där, ställde sig i förstugan och ute i trädgården. När hela menigheten var samlad, reste sig borgmästarn och ropade ut, att den som hade blifvit bestulen, skulle träda fram, så skulle han få igen sina pengar, och tjuften skulle bli straffad. Alla stodo och väntade med gapande munnar, men vänta fingo de. Borgmästarn blef röd i synen, och människorna rundt omkring honom började titta på hvarandra. Ingen hade mistat något eller hade något att beskylla gumman för. Men ett stort under var det, hur hon hade kunnat få så många nya hvita pengar, det voro de öfverens om.

Medan detta stod på, satt pojken hemma i riskojan och undrade, om inte hans mor snart tänkte komma med de där godsakerna, som hon skulle skaffa till kvällsmat. När han ingen gumma hörde af, tog han sin penningepung och sin fiol och gick efter henne. Gatorna voro tomma, men från borgmästarns trädgård hörde han det sorlade. Han ryckte upp porten och klef in i salen. Där fick han se sin mor, och fram-

för henne stod borgmästarn och ref sig i hufvudet.

— Hvad är meningen med det här? frågade han. Har gumman gjort något ondt, eller hvad ha ni låtit häkta henne för?

— Jo, svarade borgmästarn och stammade på målet, hon har så många hvita pengar så! Men det är ingen af oss, som har mistat några, jag har just nyss hört efter.

— Ja så, sade pojken, ni tro kanske, att hon har stulit dem? Men då skall jag visa er, att ni tro galet. Håll hit din hätta, borgmästare, så skall du få se, hvar det finns fler af samma sorten.

Borgmästarn tog af sig mössan och höll fram. Pojken fick upp sin penningepung och vände den upp och ner, så att silfverslantarna runno som en ström och fyllde borgmästarns hätta.

— Så där ja, sade pojken, dela nu ut det där, så att ni få lika mycket hvar, både stora och små, så många ni äro. Se'n kunna ni väl låta min gamla mor gå i fred. Men efter ni äro så många samlade i denna präktiga stuga, så hvad skulle ni säga om att få er en liten sväng?

— Hvad för slag? skreko de unga. Kan du spela?

— Jo, något, svarade pojken.

Han satte fiolen under hakan och stråken på strängen och drog till med en låt, så att bord och bänkar och stolar och allt hvad i stugan var började hoppa. Nu fanns det i taket en sådan där lång och smidig gren, vaggesveg man kallar, som borgmästarns hade sin barnvagga hängande på. I detsamma pojken började spela, gjorde vaggesvegen ett kast och slog till hättan, som borgmästarn stod och höll. Vips for hela skatten pladask i golfvet, och silfverpengarna rullade bort i vråarna. Hvar och en försökte skuffa undan de andra och nappa åt sig så många slantar han kunde, och allt medan de slogos och grälade, skuttade och dansade de efter pojkens fiol. Borgmästarn skrek och bad, att han skulle stilla sin stråke; de skulle då gärna samla upp alla pengarna och ge honom tillbaka, lofvade han.

— Det frågar jag inte efter, sade pojken; jag får väl fler, när jag vill.

Men när han tyckte, de hade fått nog, tog han fiolen ifrån hakan.

— Vilja ni nu vara snälla och låta mor få, hvad hon har köpt, så må det vara nog för i dag, sade han.

Borgmästarn och alla stadsborna önskade ingenting hellre än att bli af med både pojken

och gumman. Aldrig förr hade de varit så ifriga och tjänstvilliga. De sprungo genast och letade reda på gummans matvaror, och häst och vagn skaffade de också.

Pojken och gumman kommo hem som herrskapsfolk, och gumman tyckte, hon hade det riktigt bra, när hon hade stufvat in rågtunnan och de fyra punden fläsk i sin lilla risikoja.

Litet därefter hände det en söndagsmorgon, att pojken gick ut i skogen och hade sin bössa på ryggen. Rätt som han vandrade, fick han se en orre, som satt och kuttrade uppe i en hög furu.

— Nu skall jag profva min bössa, sade pojken; det skall bli roligt att se, om hon är sådan, som det utlofvades.

Han tog bössan, siktade åt ett helt annat håll och tryckte af. Strax trillade orren från sin gren och föll rakt ner i en törnbuske. Just i detsamma kom en munk ridande på skogsvägen och skulle hem till sitt kloster. Han höll inne sin häst.

— Hvad är du för en tjufskytt? skrek han. Och hvad var det du sköt?

— Jo, svarade pojken, det var bara en orre, som satt oppe i furan och skällde och gjorde narr af mig, när jag gick förbi. Nu ligger han

därborta i törnbusken. Vill ni ha honom, så kan ni gärna få, för jag bryr mig inte ett dugg om honom. Men lite höffigare kunde ni allt fråga, när ni vill veta något.

— Jag tror, du är näsvis till på köpet, sade munken; ja, då kan du vara så mycket säkrare på, att du skall hänga. Men dig får jag göra upp räkningen med sedan; först måste jag ta reda på orren.

Han visste, att orrstek smakade bra, och han slickade sig om munnen vid tanken på den sköna middag, som väntade honom. För att inté fågeln skulle bli skrämmd och flaxa upp igen, hoppade han af och band hästen vid en björk. Sedan smög han sig på tå fram till törnbusken, sträckte sig in och fick hastigt orren i vingen. Men i detsamma satte pojken sin fiol under hakan och klämde i med en polska. Munken måste nu dansa, där han var. Han flög upp och ner i törnbusken, och orren hade han med sig både när han flög upp och när han föll ner. Orrfjädrarna röko i luften, munkkåpan rispades i trasor, och munken själf tjöt, så att hästen slet sig och sprang sin väg.

— Så där smakar det att skälla någon för tjufskytt, sade pojken och gned på fiolen.

— Jag skall aldrig göra så mer! Jag skall aldrig göra så mer! skrek munken.

— Nu talar ni som en höflig man, vördige fader, svaradé pojken, men nu skall ni också lofva, att ni inte skall göra mig något för när för den här dansen.

Munken lofvade och bedyrade vid alla helgon, att han hädanefter skulle älska pojken som en son, i fall han bara slutade spela. Pojken tog då bort stråken, och munken satte strax i väg med sin orre bortåt klostret med en fart, som om sju olyckor hade varit efter honom. Men så sönderrifven och mörbultad var han, att han strax måste lägga sig till sängs,

Medan han nu låg och mådde illa af sina många rispor, tänkte han inte alls några fromma tankar. Nej, han grubblade bara på, hur han skulle kunna hämnas. Visst hade han lofvat, att han inte skulle göra pojken något för när, men ett löfte, som han hade gjort, när han var i knipa, behöfde han väl inte hålla, när han hade kommit ur knipan, tänkte han. Strax han kunde gå igen, klagade han därför hos abboten, och abboten klagade hos biskopen, och biskopen klagade hos ärkebiskopen, och ärkebiskopen klagade hos kungen. Slutet blef, att det kom krigsknektar till riskojan, som togo pojken och förde honom till hufvudstaden. Där skulle han hängas i kungens och hela hofvets åsyn.

När han kom fram till afrättsplatsen, voro alla samlade, och det var mycket högtidligt. Kungen och drottningen sutto på sina troner, och emellan dem stod prinsessan. Munken var också med och gnuggade sina händer af förnöjelse. Han gick till mästermannen och förmanade honom, att han för all del skulle ha sina doner klara, så att pojken inte finge slippa undan med lifvet. Mästermannen lofvade, att han skulle göra sitt allra bästa; han kröp strax upp i galgen och började laga halstygglarna i ordning. Kungen gaf tecken, att domen skulle gå i verkställighet. När pojken hade kommit upp på galgställningen, vände han sig till de kungliga och hälsade dem på det artigaste.

— Stormäktigste herr konung, sade han, jag har hört sägas, att de, som skola hänga, bruka få be om något, innan de ta snaran om halsen, och att ers majestät aldrig säger nej. Nu har jag en liten önskan, som jag gärna skulle vilja komma med; får jag den uppfylld, så skall jag sedan dö med lätt och gladt sinne.

— Det är billigt, sade kungen, din bön är på förhand beviljad.

— Andra brottslingar bruka hålla tal till folket, innan de hängas, sade pojken, men jag är ingen talare utan bara en stackars speleman, och därför skall jag i stället be att få spela en

liten låt på min kära fiol; han har gjort mig så många glada stunder, så jag ville gärna ta farväl af honom.

— Nej, nej, ers majestät, låt honom inte det! skrek munken och sprang fram och tog kungen i rockärmen.

Men kungen rynkade ögonbrynen och såg strängt på honom.

— Seså, sade han, att du vill ha straff på honom, säger jag inget om, och det skall du också få. Men det skall vara måtta på allt; att förvägra honom en så oskyldig sak skulle vara både omänskligt och okristligt.

— Ja, skall han spela, sade munken, då ber jag om den nåden, att ers majestät ville låta binda mig vid den här furan. För jag känner hans kadriljer jag.

— Gärna det, sade kungen.

Han vinkade åt sina hofmän, och de bundo munken vid furan med så många rep och tömmar, som de i en hast kunde få fatt på. Så snart de dragit stadigt åt, satte pojken fiolen under hakan och stråken på strängen och drog till. Och alla människor till att dansa, både kungen och drottningen och prinsessan och hofmännen och hela allmogen. Men allra värst dansade munken, ty han for upp och ner rundt omkring furan som ett torrt kalfskinn. Inte

mästern en gång kunde hålla sig ifrån att sprattla och nicka, där han satt uppkrupen på galgen, och hur han sprattlade och nickade, bar det sig inte bättre, än att han ramlade ner och fick snaran om sin egen hals. Hade inte pojken i en handvändning fått upp sin knif och skurit ner honom, så hade han helt hastigt och lustigt blifvit hängd af sig själf.

Medan pojken skötte om detta, var det en liten hvila. Men så fort mästern kvicknat vid, började spelet och dansen igen. Kungen vardt ond och stampade hårdt i marken, där han hoppade i sitt anletes svett.

— Slutar du inte strax med det där, så skall du bli hängd! skrek han.

— Det skall jag ju bli i alla fall, svarade pojken, men först vill jag ta farväl af min fiol.

— Om du bara slutar, så skall du få nåd! skrek kungen och dansade på.

— Det låter godt, svarade pojken, men får jag inte mer, så föredrar jag att spela och hänga.

— Säg, hvad du vill ha! skrek kungen och hoppade på tå. Du skall få allt, hvad du vill!

— Tackar mjukast, svarade pojken, ja, då skall jag be att få prinsessan och halfva kungariket.

— Dem har jag lofvat bort åt prinsen af Portugal, skrek kungen och tog några piuretter,

och bryter jag mitt ord, så kommer han hit med hela sin krigsmakt.

— Ingen rädder här, svarade pojken; han skall få en lätt och rolig död, om ers majestät behagar lämna den saken åt mig.

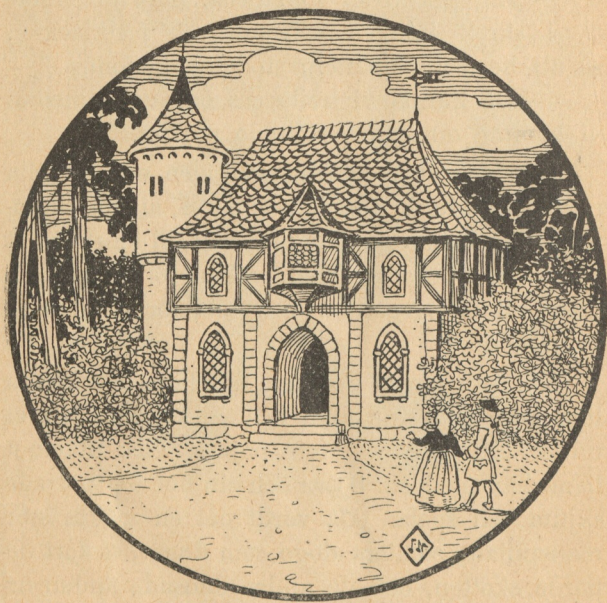
— Jag gör hvad som helst, bara du slutar upp! skrek kungen och snurrade på klacken, så att hermelinsmanteln stod om honom.

— Då kunna vi hvila oss en stund, medan vi komma om sams, svarade pojken.

Han tog stråken från strängen och lät alla pusta ut. Munken hade hoppat så, att han kommit lös, och han gnodde nu i väg till klostret det värsta han orkade. Men pojken följde kungen hem till kungsgården och blef förlofvad med prinsessan.

När prinsen af Portugal fick höra detta, kom han med alla sina män och ville ta hela landet under sitt välde. Men pojken gick ut emot hans här med sin bössa och sin fiol och började skjuta och spela. Då var det en mäktig stor manspillan; somliga dogo som flugor, så fort de hörde skotten, och de andra dansade andan ur sig. När pojken hade gått ett par tag fram och tillbaka öfver stridsfältet, lågo fienderna i långa rader på fältet alldeles som döda råttor och paddor.

När den bataljen var slut, fick pojken prinsessan, och det vardt en stor glädje i landet öfver, att kungen hade fått en så bra måg och en så god man åt sin dotter. Pojkens mor var med på bröllopet och kände sig inte litet stolt öfver sin herr son.

— Nu får ni väl flytta hem till mig, mor? sade pojken.

— Nej, svarade gumman, det blir då ingenting utaf, för min lilla spis och min gamla säng öfverger jag aldrig.

Pojken ville inte göra sin mor emot, men nästa dag befallde han en byggmästare att rusta upp den gamla riskojan. Spisen och sängen fingo vara kvar, men golvet och väggarna gjordes nya och likaså taket. Riskojan såg till sist ut som ett adeligt palats och vardt i hela trakten kallad Riseberga slott. Där bodde gumman sedan och hade det bra, så länge hon lefde. Och där dog hon också i fjor sommar — åttio år, tre månader och fyra dagar gammal.

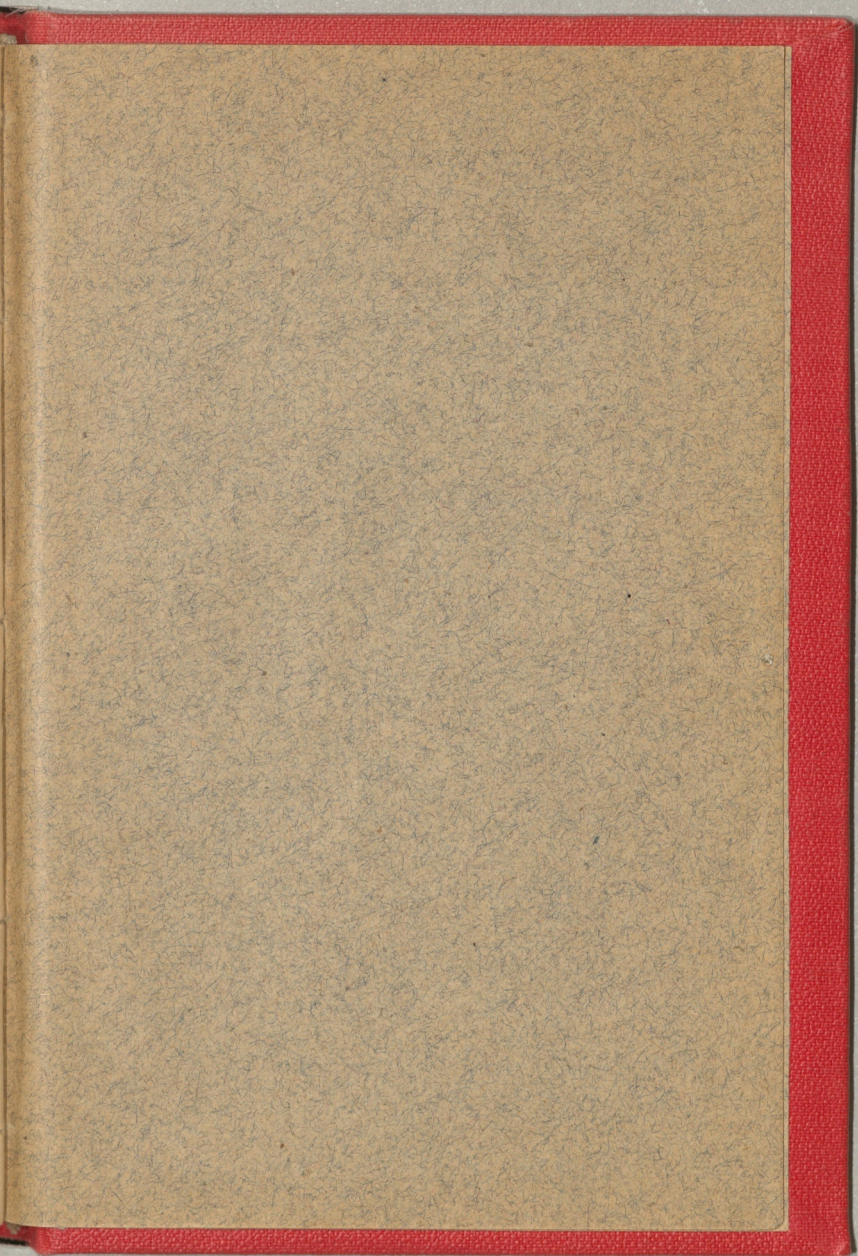

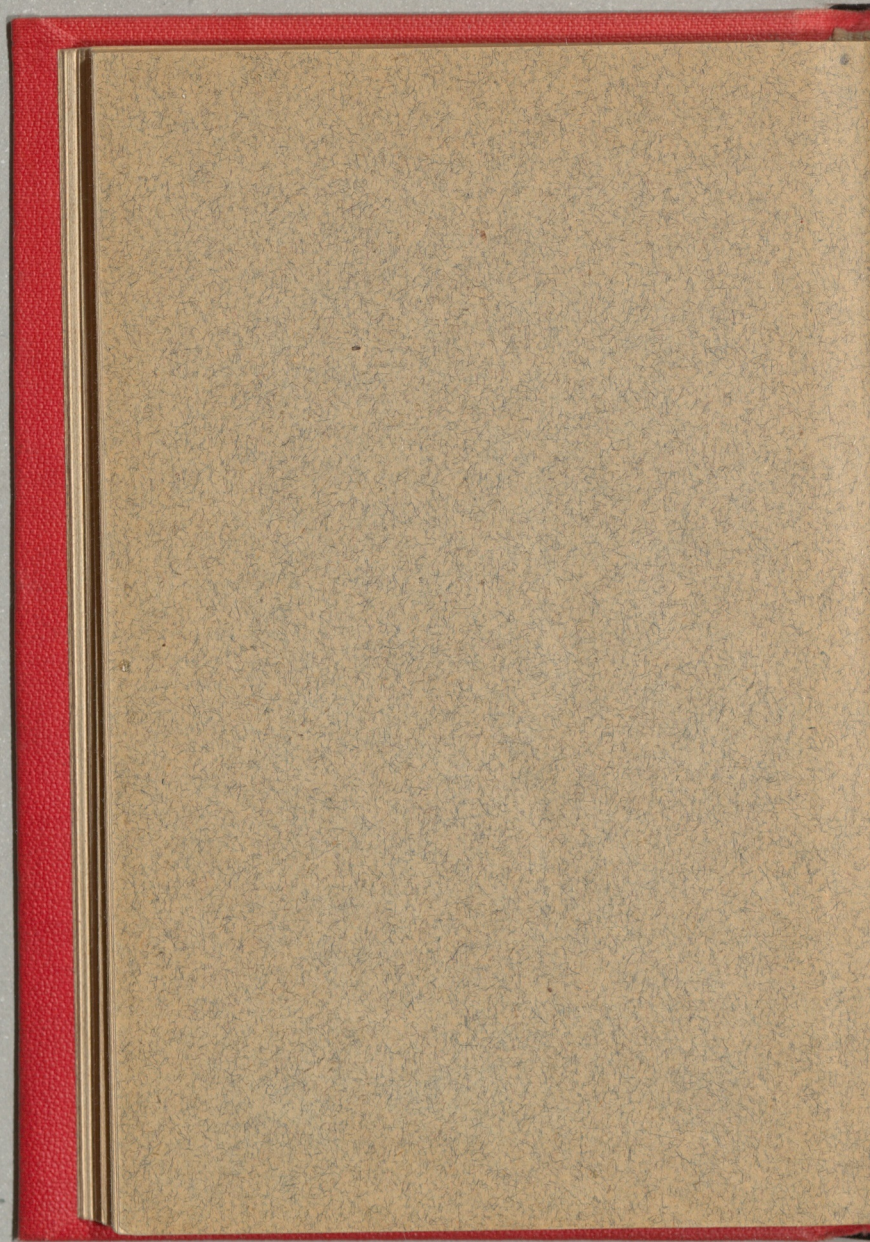
INNEHÅLL.

	Sid.
ÖSTAN OM SOLEN OCH NORDAN OM JORDEN. Med 9 teckningar af <i>Hilda Wählström</i>	3
PRINS ANESIDEJ OCH PRINSESSAN MESERIMEJ. Med 17 teckningar af <i>Hilda Wählström</i>	39
ASKEPÅTEN OCH DEN LILLA RÅTTAN. Med 7 teckningar af <i>Jenny Nyström</i>	90
POJKEN OCH NÄCKEN. Med 2 teckningar af <i>Jenny Nyström</i>	130
POJKEN MED FIOLEN. Med 7 teckningar af <i>Jenny Nyström</i>	

Svenska
Barnboks-
Institutet
STOCKHOLM

2 3344 513 115

Small, faint gold-leaf decorative elements and text are visible along the spine edge of the book.

7

SVENSKA
SAGOR

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

